

Jan Casserstedt
jan.casserstedt@varmdo.se
08-570 483 16
Jurist

Tjänsteskrivelse

FJÄLLSVIK 3:62, KALLMOSSEVÄGEN 2C: Yttrande i mål M 58-15 gällande strandskyddsdispens m m i Värmdö kommun

Förslag till beslut

Bygg- och miljöavdelningen föreslår bygg-, miljö- och hälsoskyddsnämnden besluta att:

1. Lämna nedanstående yttrande, samt att
2. Omedelbart justera beslutet.

Ärendet

Bygg-, miljö- och hälsoskyddsnämnden i Värmdö kommun (nämnden) beslutade den 31 januari 2012 att förelägga Lennart Strand att vid vite undanröja ett flertal anläggningar på fastigheterna Fjällsvik 3:62 och 3:64 samt att återställa marken på fastigheterna. Beslutet överklagades till länsstyrelsen som den 6 november 2014 avslag överklagandet. Länsstyrelsen återförvisade punkt 2 i nämndens beslut avseende bryggan på fastigheten Fjällsvik 3:62 för att nämnden skulle ta ställning till om strandskyddsdispens kunde beviljas i efterhand. Frågan om strandskyddsdispens för den aktuella bryggan har ännu inte hanteras av nämnden.

Lennart Strand har nu överklagat Länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen som har berett nämnden tillfälle att yttra sig över av domstolen bifogade handlingar. Yttrandet ska vara domstolen tillhanda senast den 12 juni 2015.

Yttrande i mål M 58-15

Yrkande mm

Nämnden yrkar att mark- och miljödomstolen avslår överklagandet, samt att

domstolen håller syn på fastigheten för att bättre kunna bedöma de olika åtgärdernas inverkan på strandskyddets syften och hur fastigheten i övrigt är beskaffad. Nämnden motsätter sig inte att muntlig förhandling hålls i målet.

Nämndens bedömning

I detta yttrande ger nämnden först en sammanfattande bild av hur de vidtagna åtgärderna ska uppfattas och på vilket sätt de kan anses strida mot strandskyddsbestämmelserna i miljöbalken, och bemöter efter detta uppgifterna i Lennart Strands skrivelse.

Strandskyddet syftar till att långsiktigt bevara goda livsvillkor för djur- och växtarter på land och i vatten samt till att trygga allmänhetens tillgång till strandområdet. Stockholms skärgård är i sin helhet av riksintresse på grund av den unika miljön som endast förekommer på några få platser på jorden. Att bevara denna miljö och tillgången till denna måste sägas vara ett mycket angeläget intresse.

I det aktuella målet har ett flertal mycket ingripande åtgärder vidtagits: en tre meter bred och ca 220 meter lång väg har anlagts, en hög stödmur och en lång brygga med tillhörande betongtrappa har anlagts och marknivåerna har mycket påtagligt förändrats med anledning av omfattande sprängningar. Samtliga vidtagna åtgärder bedömdes av nämnden vara dispenspliktiga och dessutom strida mot strandskyddets syften. Strandskyddsdispens bedömdes inte kunna lämnas för någon av åtgärderna och fastighetsägaren Lennart Strand förelades därför att undanröja anläggningar och återställa marken. Nämnden finner inte anledning att göra en annan bedömning i nuläget utan vidhåller sin bedömning och yrkar att mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

Bemötande av skrivelse från Lennart Strand

Miljöbrott, även avgiften

Nämnden har begärt omprövning av åklagarmyndighetens beslut att inte inleda förundersökning, se bifogade handlingar.

Det straffrättsliga ansvaret ska särskiljas från ansvaret enligt miljöbalken. Frågan om en viss gärning är brottslig enligt bestämmelserna i miljöbalkens 29 kapitel är beroende av en bedömning av uppsåtet till gärningen och till frågan om preskription har inträtt. Nämnden är såsom tillsynsmyndighet skyldig att anmäla misstanke om brott till polis och åklagare. Avgiften tas ut för arbetet med upprättandet av anmälan, och är inte ett straff. Det finns alltså ingen koppling mellan avgiften för upprättande av åtalsanmälan och beslutet från åklagaren att väcka åtal. Avgiften motsvarar fyra timmars arbete, vilket vid tiden för nämndens beslut var den fasta taxan för upprättande av åtalsanmälan. Avgiften är befogad och motsvarar den nedlagda tiden.

Ne bis in idem, angående dubbelbestraffning

Påståendet att nämnden inte skulle vara behörig att besluta om förelägganden samtidigt som förundersökning pågår är direkt felaktigt. Enligt 26 kap. 9 § MB får en tillsynsmyndighet lämna de förelägganden som behövs för att miljöbalken ska följas. En förvaltningsmyndighets betungande beslut innebär inte straff, varför frågan om dubbelbestraffning inte aktualiseras. Det ska vidare noteras att Lennart

Strand inte heller är straffad för miljöbrott varför dubbelbestraffning av detta skäl inte heller kan komma i fråga.

Vitet och vitesbeloppet

Det är riktigt att nämnden har beslutat att beslutet ska gälla omedelbart även om det överklagas. Samtidigt har tidpunkten för de olika föreläggandenas fullgörande satts till en tidpunkt efter laga kraft. Nämnden har därmed gjort den bedömningen att det inte i nuläget finns förutsättningar att ansöka om utdömmande av vitet.

Om vitet av detta skäl kan dömas ut eller inte är dock en fråga som först ska prövas efter en eventuell ansökan om utdömmande av vitet.

Vite har till syfte att vara ett påtryckningsmedel och ska sättas till en sådan nivå att det ska stå i proportion till både fastighetsägarens ekonomiska förutsättningar och angelägenheten av att föreläggandet efterlevs. Det höga vitet motiveras av de mycket stora ingreppen i den tidigare närmast orörda naturmiljön och det får därför anses mycket angeläget att föreläggandet efterlevs. Att vitet sammanlagt uppgår till höga belopp beror naturligtvis på den stora mängd åtgärder som Lennart Strand har utfört. Nämnden kommer inte att ansöka om utdömmande av ett vite om föreläggandet efterlevs, då det i sådant fall inte finns anledning att driva en sådan process.

Åtgärder inom hemfridszon?

I det citerade rättsfallet från mark- och miljööverdomstolen (avgörande i mål M 804-13) bedömdes det finnas ett äldre beslut om tomtplats. Så är inte fallet här. Nämnden vidhåller sin bedömning att området inte har varit ianspråktaget utan har utgjorts av naturmark främst bestående av hållmarkstallskog. Det har konstaterats rester av flera äldre anläggningar på platsen i form av äldre fundament och ledstänger men dessa var av helt annan karaktär än de nu uppförda.

I övrigt anför nämnden att mark- och miljööverdomstolens avgörande i det citerade rättsfallet ska tolkas försiktigt. Det är inte så att dispens inte skulle krävas inom en beslutad tomtplats utan nämndens bedömning är att ett beslut om tomtplats i många fall kan sägas påvisa att åtgärder inom detta område inte motverkar strandskyddets syften, och att ett särskilt skäl också föreligger då tomtplatsen i normala fall är i direkt anslutning till en etablerad huvudbyggnad med hemfridszon. Det kan i andra fall också vara så att proportionalitetsprincipen i 7 kap. 25 § MB direkt kan göras tillämplig, d v s att ett förbud inte får gå längre än vad som krävs för att tillgodose strandskyddets syften. I vilket fall måste en bedömning göras i varje enskilt fall, och frågan kan inte direkt avgöras genom hänvisning till ett tidigare beslut om tomtplats.

Med stöd av denna bedömning av platsens karaktär är det heller inte fråga om en pågående markanvändning, utan om en ny användning av marken som inte är förenlig med strandskyddets syften. Det rör sig i detta fall inte om åtgärder inom en beslutad tomtplats, och inte heller inom hemfridszonen på fastigheterna. Vad gäller åtgärder över och i ett vattenområde kan detta aldrig vara inom en hemfridszon då ett vattenområde inte kan ianspråkats på ett sätt att det saknar betydelse för strandskyddets syften.

Otydlighet i nämndens beslut

Nämnden anser att föreläggandet är tydligt och att det går att utläsa vilka åtgärder som krävs för att uppfylla de olika föreläggandena.

Undanröja innebär enligt nämnden att fullständigt ta bort något från en viss plats. Att *återställa* innebär att vidta en åtgärd så att ett visst tidigare förhållande återinträder.

Nämnden vill härvid göra gällande att äldre anläggningar får finnas kvar på en viss plats även om de skulle strida mot strandskyddets syften, om de utfördes före det att förbud enligt miljöbalken eller den upphävda naturvårdslagen inträdde. Om man däremot tar bort exempelvis äldre trappor för att anlägga nya har de äldre anläggningarna tagits bort och det är därmed en dispenspliktig åtgärd att anlägga nya. Enligt nämndens beslut ska stödmuren undanröjas. Om en dispenspliktig anläggning eller i övrigt förbjuden åtgärd måste uppföras för att återställa tidigare marktryck krävs en beviljad strandskyddsdispens för detta. Nämnden har ingen uppfattning vilken åtgärd som kan komma att krävas för att åstadkomma detta. Sprängning av ett berg är en icke-reversibel åtgärd då det inte går att tillverka nya berg. Däremot kan man tänka sig att marken fylls upp med stenkross som sedan täcks över med jord. Genom en sådan åtgärd har marken i det närmaste återställts.

Lennart Strand har under våren 2015 varit i kontakt med tjänstemän från bygg- och miljöavdelningen i Värmdö kommun som har informerat om vilka åtgärder nämnden menar kan komma att krävas för att uppfylla föreläggandet. Om det skulle finnas vilja att följa samtliga punkter i föreläggandet kan förvaltningen självfallet bistå med ytterligare tolkningshjälp.

BYGG- OCH MILJÖAVDELNINGEN

Jelinka Hall
Avdelningschef

Jan Casserstedt
Jurist

Bilagor:

Begäran om omprövning av åklagarmyndighetens beslut att inte väcka åtal

Ärendenummer: MIL.2011.2248
 Ärendemening: Klagomål gällande olovliga åtgärder inom strandskyddat område
 Handläggare: Jan Casserstedt
 Fastighet: FJÄLLSVIK 3:62
 Objekt:
 Fastighetsägare: LENNART FOLKE STRAND
 Ombud: KARIN HERNVALL
 Klagande: JOHAN PANTZAR

Ärendets alla händelser

2015-05-07	Begäran om omprövning	IN
2015-05-07	Beslut Fotografi, bilaga till beslut	UT
2015-05-07	Beslut Beslut JO	UT
2015-05-07	Beslut JO	IN
2015-05-07	Fotografi, bilaga till beslut	IN
2015-05-07	Delegationsbeslut avge yttrande Avdelningschef, BMH 1642: O	UT
2015-05-06	Beslut MMD	IN
2015-05-06	Epost Begäran om anstånd	UT
2015-05-05	Protokoll	IN
2015-05-05	Protokoll	IN
2015-05-05	Protokoll	IN
2015-05-05	Protokoll	IN
2015-05-05	Protokoll	IN
2015-05-05	Protokoll	IN
2015-05-05	Protokoll	IN
2015-05-05	Protokoll	IN
2015-05-05	Förundersökningsprotokoll	IN
2015-05-05	Underrättelse MMD 2015-05-04	IN
2015-01-22	Möte Möte 2015-01-22	IN
2015-01-19	Epost till Karin Hernvall	UT
2015-01-16	Skrivelse från ombud	IN
2015-01-16	Epost Karin Hernvall	IN
2015-01-08	Skrivelse	IN
2014-11-18	Beslut	IN
2014-11-11	Beslut	IN
2014-05-22	Stämplade ritningar	UT
2014-05-22	Delegationsbeslut Nämndens ordförande, ORDF8: Ö	UT
2014-05-15	Remiss	IN
2012-04-17	Yttrande	IN
2012-03-30	Remiss	UT
2012-03-22	Skrivelse	IN
2012-03-06	Skrivelse	UT
2012-02-29	Överklagan	IN
2012-02-23	E-post	IN
2012-02-23	Överklagan	IN
2012-02-13	Mottagningsbevis	IN
2012-02-07	Stämplade handlingar	UT
2012-02-07	Stämplade handlingar	UT
2012-02-07	Stämplade handlingar	UT

2011-07-08	från Åklagaren	IN
2011-06-23	Fråga om klagomål miljö	UT
2011-06-22	SYN	IN
2011-06-22	Anmälan om miljöbrott till åklagare	UT
2011-06-20	Fotografi	IN
2011-06-20	Fotografi	IN
2011-06-20	Klagomålsblankett	IN
	Tjänsteskrivelse yttrande	UT
	Skickar beslutet till klagande med posten	IN
	Sänder över yttrande	IN
	Tel från Jenny Sundberg LST	IN
	Mailar beslut BMHN4 samt alla bilagor till Jenny Sundberg, LST	IN
	Delegationsbeslut rättidsprövning Kontorschef, BMH 605: Beviljat	UT
	Foton inkommer	IN
	Stefan Sebö	IN
	från Therese Vestin, Länsstyrelsen	IN
	Fråga om klagomål miljö	UT

LENNART FOLKE STRAND (REK+MB)

KEXVÄGEN 25
12869 SKÖNDAL

FJÄLLSVIK 3:62 och FJÄLLSVIK 3:4: Anmälan om olovliga åtgärder inom strandskyddat område

Beslut

Bygg-, miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att:

1. Förelägga Lennart Strand, 480126-1050, att vid ett löpande vite om 100 000 kronor kvartalsvis undanröja den olovligt uppförda stödmuren på Fjällsvik 3:62, enligt markering på bild 1a-b och karta 1, senast 6 månader efter att bygg-, miljö- och hälsoskyddsnämndens beslut vunnit laga kraft, med stöd av 26 kap 14 § miljöbalken. Följs inte föreläggandet kan nämnden begära handräckning hos kronofogdemyndigheten.
2. Förelägga Lennart Strand, 480126-1050, att vid ett löpande vite om 50 000 kronor kvartalsvis bortforsla den olovligt uppförda bryggan på Fjällsvik 3:62, enligt markering på bild 2 och karta 1, senast 6 månader efter att bygg-, miljö- och hälsoskyddsnämndens beslut vunnit laga kraft, med stöd av 26 kap 14 § miljöbalken. Följs inte föreläggandet kan nämnden begära handräckning hos kronofogdemyndigheten.
3. Förelägga Lennart Strand, 480126-1050, att vid ett löpande vite om 50 000 kronor kvartalsvis undanröja den olovligt uppförda betongtrappan samt räcken och stödmur på Fjällsvik 3:62, enligt markering på bild 3a-c och karta 1, senast 6 månader efter att bygg-, miljö- och hälsoskyddsnämndens beslut vunnit laga kraft, med stöd av 26 kap 14 § miljöbalken. Följs inte föreläggandet kan nämnden begära handräckning hos kronofogdemyndigheten.
4. Förelägga Lennart Strand, 480126-1050, att vid ett löpande vite om 100 000 kronor kvartalsvis undanröja den olovligt anlagda vägen samt markutfyllnader på Fjällsvik 3:62 och Fjällsvik 3:4, enligt markering på bild 4a-h och karta 1, senast 6 månader efter att bygg-, miljö- och

- hälsoskydds nämndens beslut vunnit laga kraft, med stöd av 26 kap 14 § miljöbalken. Följs inte föreläggandet kan nämnden begära handräckning hos kronofogdemyndigheten.
5. Förelägga Lennart Strand, 480126-1050, att vid ett löande vite om 100 000 kronor kvartalsvis undanröja den olovliga markutfyllnaden på Fjällsvik 3:62 och Fjällsvik 3:4, enligt markering på bild 5a-b och karta 1 senast 6 månader efter att bygg-, miljö- och hälsoskydds nämndens beslut vunnit laga kraft, med stöd av 26 kap 14 § miljöbalken. Följs inte föreläggandet kan nämnden begära handräckning hos kronofogdemyndigheten.
  6. Förelägga Lennart Strand, 480126-1050, att vid ett löpande vite om 100 000 kronor kvartalsvis återställa platsen efter olovlig sprängning på Fjällsvik 3:62, till ursprunglig marknivå, enligt markering på bild 6, och karta 1 senast 6 månader efter att bygg-, miljö- och hälsoskydds nämndens beslut vunnit laga kraft, med stöd av 26 kap 14 § miljöbalken. Följs inte föreläggandet kan nämnden begära handräckning hos kronofogdemyndigheten.
  7. Förelägga Lennart Strand, 480126-1050, att vid ett löpande vite om 100 000 kronor kvartalsvis undanröja den olovliga markutfyllnaden i våtmarken samt i anslutning till denna på Fjällsvik 3:62, enligt markering på bild 7a-d, och karta 1 senast 6 månader efter att bygg-, miljö- och hälsoskydds nämndens beslut vunnit laga kraft, med stöd av 26 kap 14 § miljöbalken. Följs inte föreläggandet kan nämnden begära handräckning hos kronofogdemyndigheten.
  8. Förelägga Lennart Strand, 480126-1050, att vid ett vite om 100 000 kronor kvartalsvis undanröja den olovliga markutfyllnaden på Fjällsvik 3:4, enligt markering på bild 8a-e, och karta 1 senast 6 månader efter att bygg-, miljö- och hälsoskydds nämndens beslut vunnit laga kraft, med stöd av 26 kap 14 § miljöbalken. Följs inte föreläggandet kan nämnden begära handräckning hos kronofogdemyndigheten.
  9. Förelägga Lennart Strand, 480126-1050, att vid ett löpande vite om 50 000 kronor kvartalsvis bortforsla den olovligt uppförda bryggan på Fjällsvik 3:4, enligt markering på bild 9a och karta 1, senast 6 månader efter att bygg-, miljö- och hälsoskydds nämndens beslut vunnit laga kraft, med stöd av 26 kap 14 § miljöbalken. Följs inte föreläggandet kan nämnden begära handräckning hos kronofogdemyndigheten.
  10. Förelägga Lennart Strand, 480126-1050, att vid ett löpande vite om 50 000 kronor kvartalsvis undanröja den olovligt uppförda betongtrappan på Fjällsvik 3:4, enligt markering på bild 10a-b och karta 1, senast 6 månader efter att bygg-, miljö- och hälsoskydds nämndens beslut vunnit laga kraft, med stöd av 26 kap 14 § miljöbalken. Följs inte föreläggandet kan nämnden begära handräckning hos kronofogdemyndigheten.
  11. Förelägga Lennart Strand, 480126-1050, att vid ett löpande vite om 100 000 kronor kvartalsvis återställa platsen, efter olovlig sprängning på Fjällsvik 3:4, till ursprunglig marknivå enligt markering på bild 11, och

karta 1 senast 6 månader efter att bygg-, miljö- och hälsoskyddsmyndighets beslut vunnit laga kraft, med stöd av 26 kap 14 § miljöbalken. Följs inte föreläggandet kan nämnden begära handräckning hos kronofogdemyndigheten.

12. Förelägga Lennart Strand, 480126-1050, att vid ett löpande vite om 100 000 kronor kvartalsvis undanröja den olovliga markutfyllnaden på Fjällsvik 3:62, enligt markering på bild 12 a-b och karta 1, senast 6 månader efter att bygg-, miljö- och hälsoskyddsmyndighets beslut vunnit laga kraft, med stöd av 26 kap 14 § miljöbalken. Följs inte föreläggandet kan nämnden begära handräckning hos kronofogdemyndigheten.
13. Beslutet gäller omedelbart även om det överklagas.
14. Anmäla beslutet till inskrivningsmyndigheten för anteckning i fastighetsregistret enligt bestämmelserna i 26 kap 15 § miljöbalken.
15. Ta ut 4 400 kronor för handläggning av åtalsanmälan enligt gällande taxa. Faktura på avgiften skickas separat.
16. Beslutet förklaras som omedelbart justerat.

Lagstöd

Besluten är fattade med stöd av: 26 kap 1,3, 9,14, 15 och 26 §§ miljöbalken samt med hänvisning till 7 kap 15 § samma balk.

Ärendet avser

Anmälan om olovliga åtgärder inom strandskyddat område.

Bygg-, miljö- och hälsoskyddsmyndighets bedömning

Bygg- och miljökontoret mottog 2011-06-20 en anmälan om att sprängning och anläggande av väg hade utförts på fastigheterna Fjällsvik 3:4 och Fjällsvik 3:62. Anmälaren har också skickat in bilder tagna 2011-06-13. Vid kontroll i kontorets register har ingen ansökan om strandskyddsdispens registrerats och ingen dispens från strandskyddsbestämmelserna har beviljats för åtgärderna på fastigheterna.

Kontoret har 2011-06-21 skickat en kommunikering avseende anmälan om olovliga åtgärder till fastighetsägaren.

Vid inspektion på fastigheterna 2011-06-22 kunde inspektörerna konstatera att omfattande sprängningar har skett på fastigheterna. En ca 220 meter lång och 3 meter bred väg har anlagts, se karta samt fotografier. Sprängsten har dumpats och delvis fyllt ut en mosse på fastigheten Fjällsvik 3:62. Sprängsten har dumpats i havet mellan bryggorna på Fjällsvik 3:62 och Fjällsvik 3:4. Kontoret sände över ärendet för kännedom till miljöenheten på Länsstyrelsen i Stockholms län 2011-07-15. Länsstyrelsen gjorde 2011-08-24 syn på fastigheten, de kom då överens med fastighetsägaren att han skulle ta bort de stenar som låg i våtmarken samt stenarna i vattenområdet. Enligt Länsstyrelsen har fastighetsägaren nu gjort detta

varför de avslutar tillsynsärendet.

En ca 2 meter hög stödmur har anlagts på fastigheten Fjällsvik 3:62. En ca 10 meter lång brygga har anlagts på fastigheten 3:62, i anslutning till bryggan har en betongtrappa med räcke anlagts. En ca 5 meter lång brygga har anlagts på fastigheten Fjällsvik 3:4 samt betongtrappa i anslutning till denna. På fastigheterna stod två arbetsmaskiner, ett antal containrar, byggstaket samt sprängningsmattor och diverse annat arbetsmaterial. Inspektörerna bedömer att sprängningen och anläggningen av vägen skett nyligen.

Bygg- och miljökontoret bedömer att åtgärderna på fastigheterna Fjällsvik 3:4 och Fjällsvik 3:62 och är av den omfattningen att de kräver strandskyddsdispens. Kontoret bedömer att dispens inte kan beviljas för åtgärderna i efterhand, då det saknas särskilda skäl till dispens enligt 7 kap. 18 c § miljöbalken. Platsen har inte varit ianspråktagen utan har utgjorts av naturmark främst bestående av hållmarkstallskog. Fastigheterna är belägna på fastlandet och kan nås med bil varför det inte finns ett behov av brygga för att komma till fastigheterna.

Huvudbyggnaderna på fastigheterna ligger högt belägna ca 45 meter från strandlinjen, vilket gör att strandområdet bedöms tidigare ha varit allemansrättsligt tillgängligt. Vägen, sprängningen, markutfyllnaden och betongtrappor med räcken ned till bryggorna har en privatiserande effekt på området och strider därmed mot strandskyddets syften. Sprängningar kan orsaka förändringar i markens hydrologi, vilket kan ha en negativ påverkan på växt- och djurliv i ett större område under längre tid. Vidare har djur och växtliv också påverkats negativt då stora ytor med hållmarkstallskog täckts över i och med anläggandet av vägen, vilket också strider mot strandskyddets syften. Markutfyllnader i en tidigare hållmarkstallskog med planterad gräsmatta har medfört att förhållandena för djur- och växtliv helt har förändrats vilket strider mot strandskyddets syfte. Vidare bedömer kontoret att sprängningarna och anläggandet av vägen inom strandskyddat område är ett större intrång i strandskyddet än vad som krävs för att tillgodose fastighetsägarens enskilda intresse av en väg på fastigheten. Behovet av tillfart från allmän väg fram till huvudbyggnaderna är redan tillgodosett.

Aktuell del av fastigheten är belägen inom strandskyddat område. Det innebär förbud mot att uppföra nya byggnader, anläggningar eller anordningar och att byggnation endast får ske om det finns särskilda skäl till undantag från bestämmelserna i 7 kap 15 § miljöbalken.

Inom strandskyddsområde får inte byggnader ändras om det hindrar eller avhåller allmänheten från att beträda ett område där den annars skulle ha fått färdas fritt enligt 7 kap 15 § miljöbalken.

Inom strandskyddsområde får inte grävningsarbeten eller andra förberedelsearbeten utföras för byggnader, anläggningar eller anordningar enligt 7 kap 15 § miljöbalken.

Inom strandskyddsområde får inte åtgärder vidtas som väsentligt förändrar livsvillkoren för djur- eller växtarter enligt 7 kap 15 § miljöbalken.

Syftet med strandskyddet är att trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden och att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten.

Kust och skärgårdsområdet i Stockholms län, d.v.s. hela Värmdö kommun, omfattas av de särskilda hushållningsbestämmelserna i 4 kap miljöbalken. Detta område är med hänsyn till de natur- och kulturvärden som finns i området i sin helhet av riksintresse. Exploateringsföretag och andra ingrepp i miljön får komma till stånd endast om de kan ske på ett sådant sätt som inte påtagligt skadar områdets natur- och kulturvärden. Vidare ska turismens och friluftslivets, främst det rörliga friluftslivets intressen beaktas vid bedömningen av tillåtligheten av exploateringsföretag och andra ingrepp i miljön i området.

Tillsynsmyndighet ska anmäla misstanke om överträdelser av regler i miljöbalken eller i föreskrifter som meddelats med stöd av miljöbalken till polis- eller åklagarmyndigheten om det finns misstanke om brott enligt 26 kap 2 § miljöbalken. Anmälan till polisen gjordes 2011-06-22.

Bygg-, miljö- och hälsoskyddsnämnden har ingen uppfattning om fastighetsägaren i aktuellt ärende har något ansvar för åtgärden enligt 29 kap 8 § miljöbalken utan detta ankommer på andra myndigheter att utreda och avgöra. Nämnden har endast skyldighet att anmäla åtgärden vid misstanke om brott mot reglerna i miljöbalken.

Ett flertal av de åtgärder som kräver dispens från strandskyddsbestämmelserna omfattas av miljöbalkens regler om dispens och tillstånd för vattenverksamhet. För vattenverksamheter krävs tillstånd av miljödomstolen enligt 11 kap miljöbalken. (Strandskyddshandboken 2009:4).

Enligt 26 kap 9 § miljöbalken har tillsynsmyndigheter rätt att förelägga fastighetsägare om rättelse. Föreläggandet får enligt 14 § samma lag och kapitel förenas med vite.

Kontoret finner därför att fastighetsägaren Lennart Strand, 480126-1050, med stöd av 26 kap 9 och 14 §§ miljöbalken ska föreläggas att vid ett vite om 100 000 kronor undanröja den olovligt uppförda stödmuren på Fjällsvik 3:62, enligt bild 1a och 1b och karta 1, senast 3 månader efter det att beslutet vunnit laga kraft.

Kontoret finner vidare att fastighetsägaren Lennart Strand, 480126-1050, med stöd av 26 kap 9 och 14 §§ miljöbalken ska föreläggas att vid ett vite om 50 000 kronor undanröja den olovligt uppförda bryggan på Fjällsvik 3:62, enligt bild 2 och karta 1, senast 3 månader efter det att beslutet vunnit laga kraft.

Kontoret finner att fastighetsägaren Lennart Strand, 480126-1050, med stöd av 26 kap 9 och 14 §§ miljöbalken ska föreläggas att vid ett vite om 50 000 kronor undanröja den olovligt uppförda betongtrappan samt räcken och stödmur på Fjällsvik 3:62, enligt bild 3a-c och karta 1, senast 3 månader efter det att beslutet vunnit laga kraft.

Kontoret finner att fastighetsägaren Lennart Strand, 480126-1050, med stöd av 26 kap 9 och 14 §§ miljöbalken ska föreläggas att vid ett vite om 100 000 kronor undanröja den olovligt anlagda vägen samt markutfyllnader på Fjällsvik 3:62 och Fjällsvik 3:4, enligt bild 4a-h och karta 1, senast 3 månader efter det att beslutet vunnit laga kraft.

Kontoret finner att fastighetsägaren Lennart Strand, 480126-1050, med stöd av 26 kap 9 och 14 §§ miljöbalken ska föreläggas att vid ett vite om 100 000 kronor undanröja den olovliga markutfyllnaden på Fjällsvik 3:62, enligt bild 5a-b, och karta 1, senast 3 månader efter det att beslutet vunnit laga kraft.

Kontoret finner att fastighetsägaren Lennart Strand, 480126-1050, med stöd av 26 kap 9 och 14 §§ miljöbalken ska föreläggas att vid ett vite om 100 000 kr återställa platsen efter olovlig sprängning på Fjällsvik 3:62, till ursprunglig marknivå, enligt markering på bild 6, och karta 1 senast 3 månader efter det att beslutet vunnit laga kraft, med stöd av 26 kap 14 § miljöbalken.

Kontoret finner att fastighetsägaren Lennart Strand, 480126-1050 med stöd av 26 kap 9 och 14 §§ miljöbalken ska föreläggas att vid ett vite om 100 000 kronor undanröja den olovliga markutfyllnaden i våtmarken samt i anslutning till denna på Fjällsvik 3:4, enligt bild 7a-d, och karta 1 senast 3 månader efter det att beslutet vunnit laga kraft.

Kontoret finner att fastighetsägaren Lennart Strand, 480126-1050 med stöd av 26 kap 9 och 14 §§ miljöbalken ska föreläggas att vid ett vite om 100 000 kronor undanröja den olovliga markutfyllnaden på Fjällsvik 3:4, enligt bild 8a-e, och karta 1 senast 3 månader efter det att beslutet vunnit laga kraft.

Kontoret finner att fastighetsägaren Lennart Strand, 480126-1050 med stöd av 26 kap 9 och 14 §§ miljöbalken ska föreläggas att vid ett vite om 50 000 kronor undanröja den olovligt uppförda bryggan på Fjällsvik 3:4, enligt bild 9a och karta 1, senast 3 månader efter det att beslutet vunnit laga kraft.

Kontoret finner att fastighetsägaren Lennart Strand, 480126-1050 med stöd av 26 kap 9 och 14 §§ miljöbalken ska föreläggas att vid ett vite om 50 000 kronor undanröja den olovligt uppförda betongtrappan på Fjällsvik 3:4, enligt bild 10a-b och karta 1, senast 3 månader efter det att beslutet vunnit laga kraft.

Kontoret finner att fastighetsägaren Lennart Strand, 480126-1050, med stöd av 26 kap 9 och 14 §§ miljöbalken ska föreläggas att vid ett vite om 100 000 kr återställa platsen efter olovlig sprängning på Fjällsvik 3:4, till ursprunglig marknivå, enligt markering på bild 11, och karta 1 senast 3 månader efter det att beslutet vunnit laga kraft, med stöd av 26 kap 14 § miljöbalken.

Kontoret finner slutligen att fastighetsägaren Lennart Strand, 480126-1050 med stöd av 26 kap 9 och 14 §§ miljöbalken ska föreläggas att vid ett vite om 100 000 kronor undanröja den olovliga markutfyllnaden på Fjällsvik 3:62, enligt bild 12 a-b, och karta 1 senast 3 månader efter det att beslutet vunnit laga kraft.

Kontoret bedömer att de åtgärder som utförts på fastigheterna Fjällsvik 3:4 och

Fjällsvik 3:62 strider mot strandskyddets syften. Platsen har tidigare utgjorts av naturmark bestående av hållmarkstallskog, vilket flygfoto från 2002 tydligt visar. Platsen har tidigare varit helt allemansrättsligt tillgänglig då huvudbyggnaderna är placerade högt ovan strandlinjen och ca 45 meter från densamma. Åtgärderna som utförts har medfört att livsbetingelserna för djur och växter förändrats väsentligt då omfattande sprängningar har utförts, en väg har anlagts och land- och vattenområden fyllts ut och planterats med gräsmatta. Detta har resulterat i att stora områden av den tidigare hållmarkstallskogen helt försvunnit och ersatts av hårdgjorda ytor eller gräsmattor.

Vidare bedömer kontoret att sprängningarna och anläggandet av vägen inom strandskyddat område är ett större intrång i det allmänna intresse som strandskyddet utgör än vad som krävs för att tillgodose fastighetsägarens enskilda intresse av en väg på fastigheten. Vid prövning av frågor om skydd av områden enligt 7 kapitlet miljöbalken ska hänsyn tas även till enskilda intressen (7 kap 25 § miljöbalken). Behovet av tillfart från allmän väg fram till huvudbyggnaderna är redan tillgodosett, varför det enskilda intresset i det här fallet får anses vara tillvarataget.

Avslutningsvis bedömer kontoret att dispens inte kan beviljas för åtgärderna i efterhand, då det saknas särskilda skäl till dispens enligt 7 kap. 18 c § miljöbalken och åtgärderna strider mot strandskyddets syften.

Fastighetsägaren har via ombud inkommit med en omfattande skrivelse. Bygg- och miljökontorets bedömning kvarstår emellertid.

Underlag för bedömning

Anmälan om olovliga åtgärder har inkommit 2011-06-20.

Fastighetens Fjällsvik 3:4 tomtareal är 19 390 kvm landareal och 0 kvm vattenareal.

Fastighetens Fjällsvik 3:62 tomtareal är 19 610 kvm landareal och 0 kvm vattenareal

Fastigheterna Fjällsvik 3:62 är bebyggd med huvudbyggnad och komplementbyggnad.

Fastigheterna Fjällsvik 3:4 är bebyggd med huvudbyggnad och komplementbyggnad.

Fastigheterna är belägna utanför detaljplanelagt område, men inom samlad bebyggelse.

För fastigheterna gäller 100 meter strandskydd i vattenområde.

För fastigheterna gäller 100 meter strandskydd och därför förbud att uppföra ny byggnad, mm, enligt 7 kap 15 § miljöbalken.

Syn på fastigheterna har företagits 2011-06-22.

Skrivelse daterad 2011-07-11 har inkommit från fastighetsägaren.

Skrivelse daterad 2012-01-09.

Information och upplysning

Detta beslut kan överklagas till Länsstyrelsen i Stockholms län.

BYGG-, MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSNÄMNDEN

Bilagor:

Hur man överklagar

Bilder 1-12

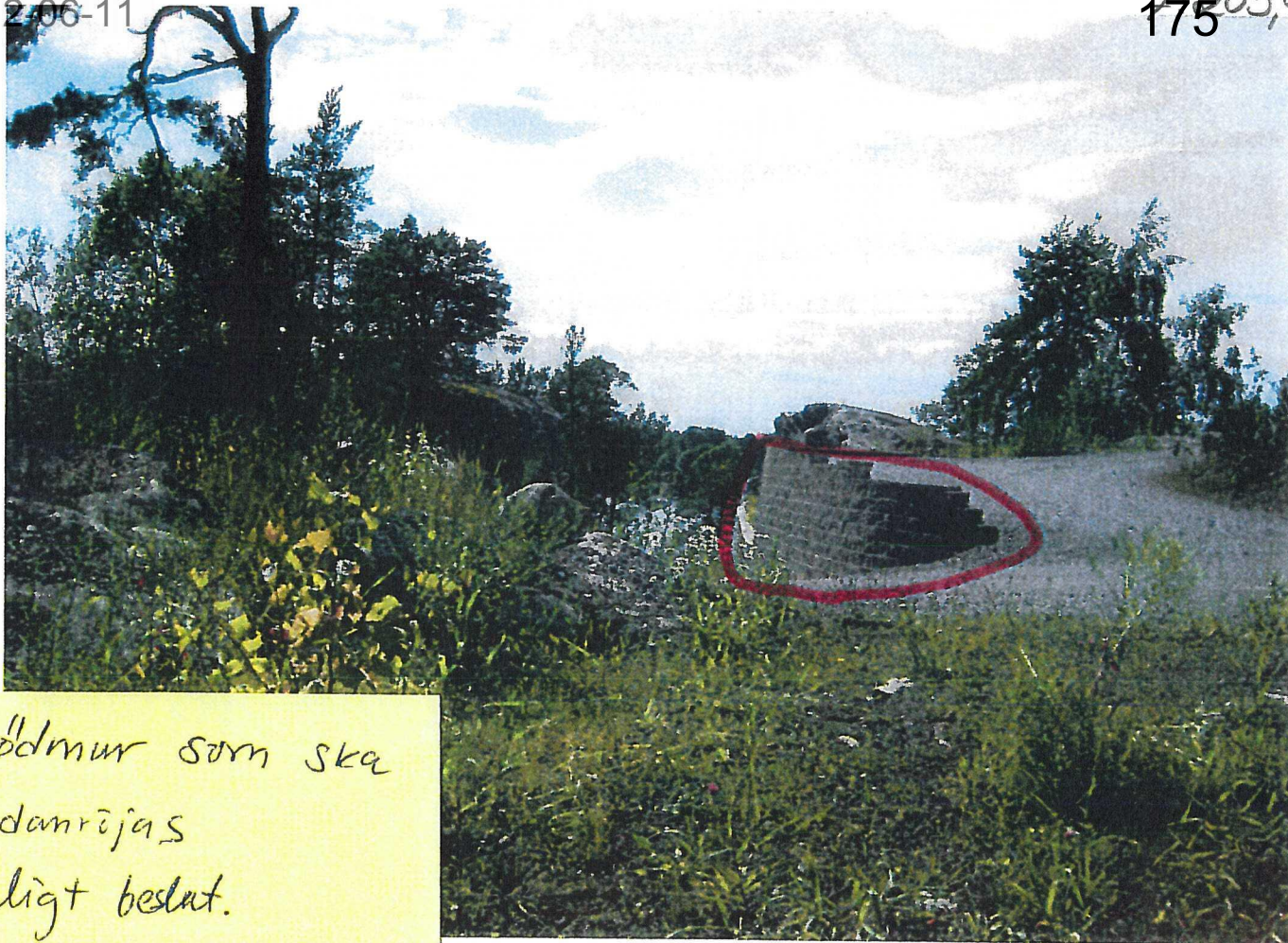
Karta 1

Ortofoto 2011

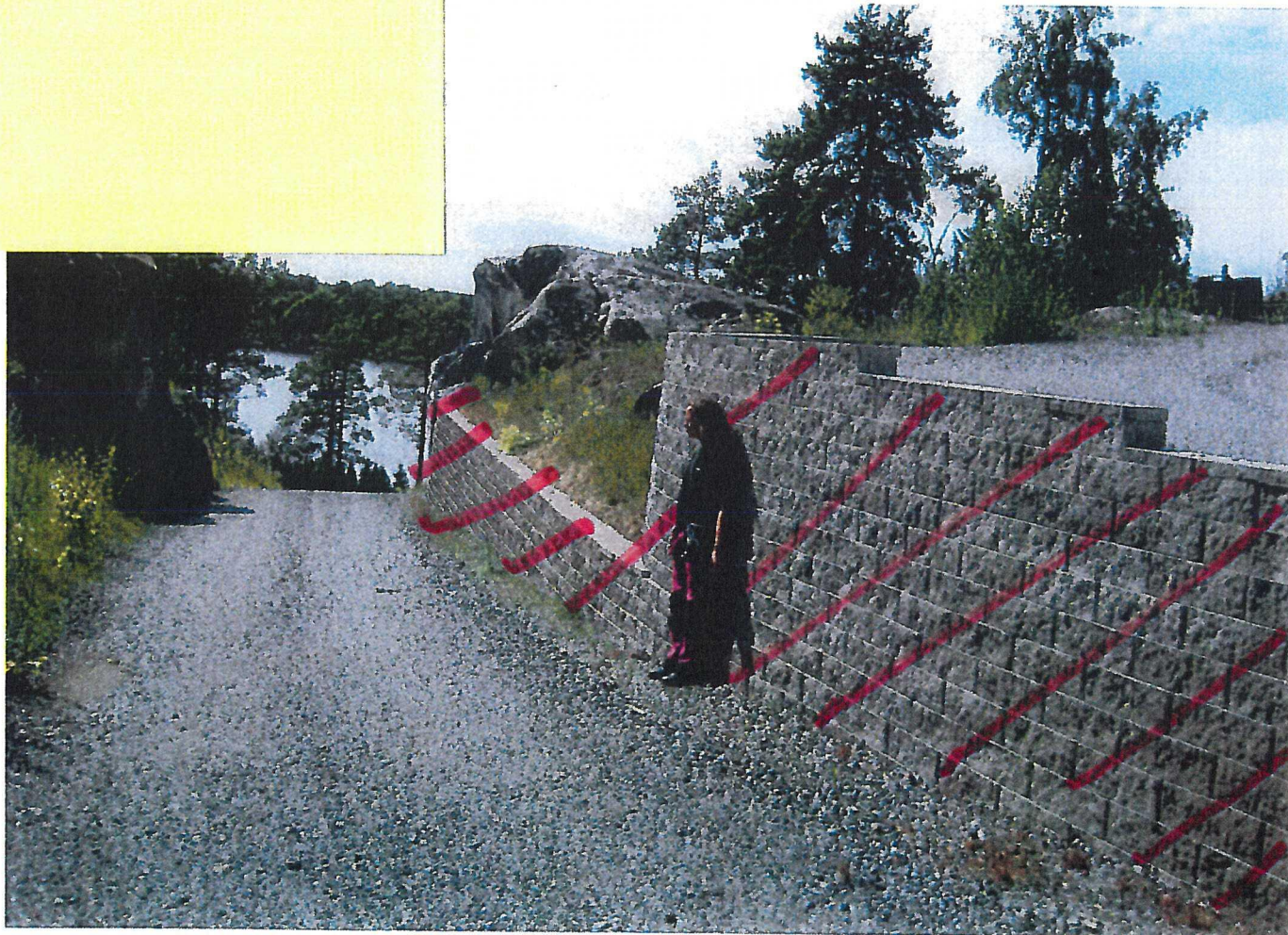
Googlebild 2002

Sändlista:

Inskrivningsmyndigheten

Stödmur som ska
 undanröjas
 enligt beslut.

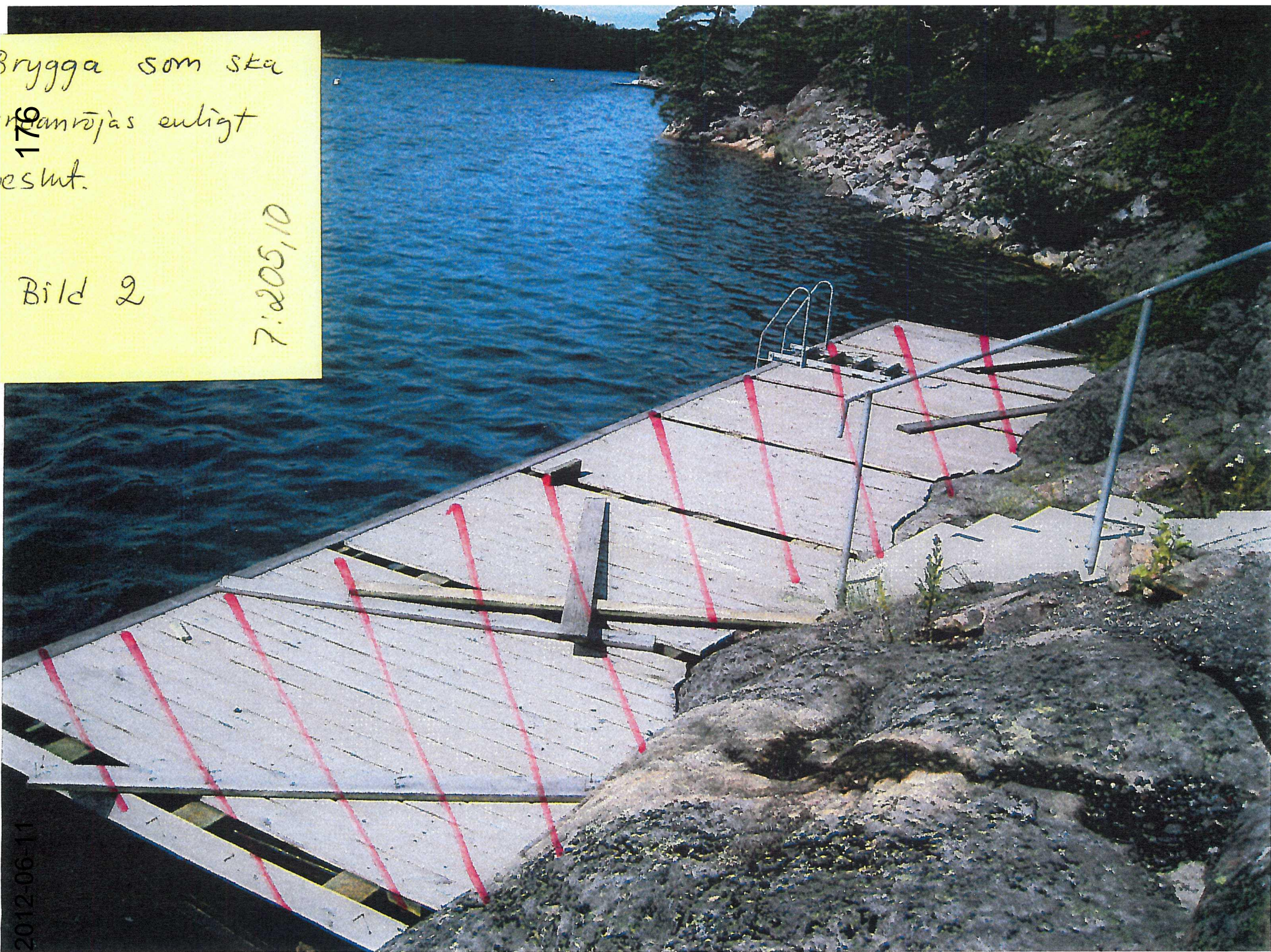

[Handwritten signature]

Bild 1b

Brygga som ska
176
reanröjas enligt
beslut.
Bild 2
7:205,10

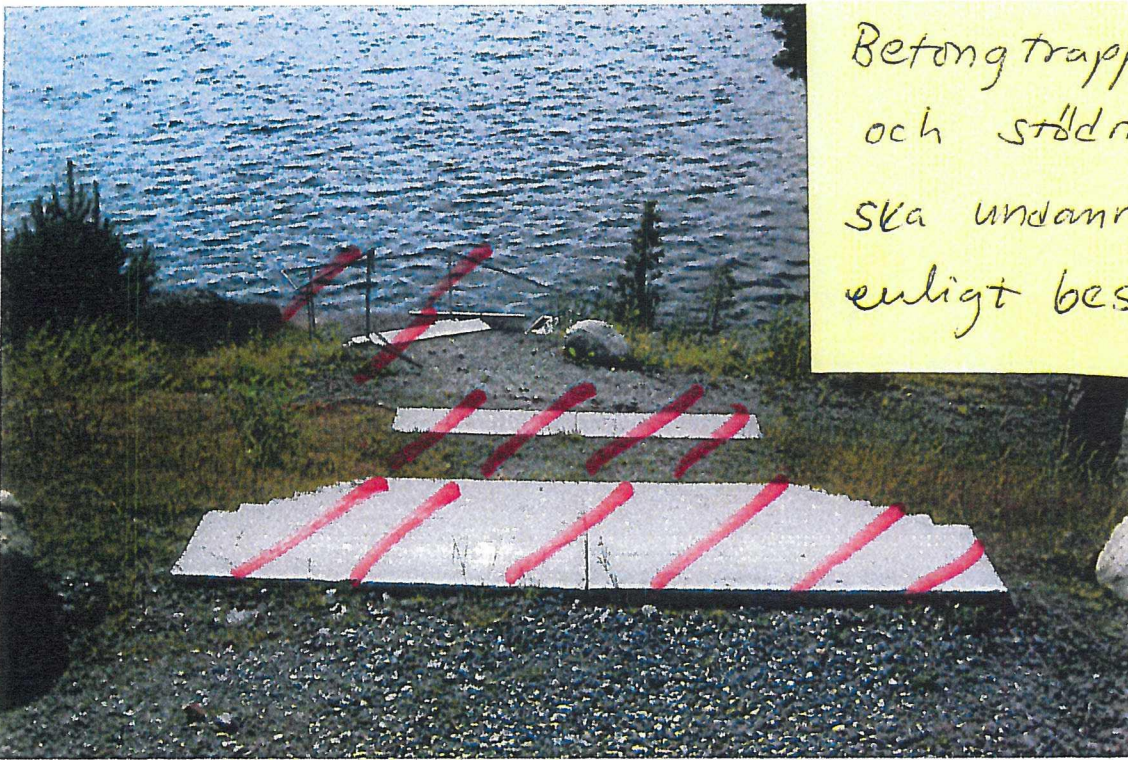

2012-06-11

Ad. J. B.

1d
177

Betong trappa, räcke
och stödmur som
ska undanröjas
enligt beslut.

1.000/11

6

2012-06-11

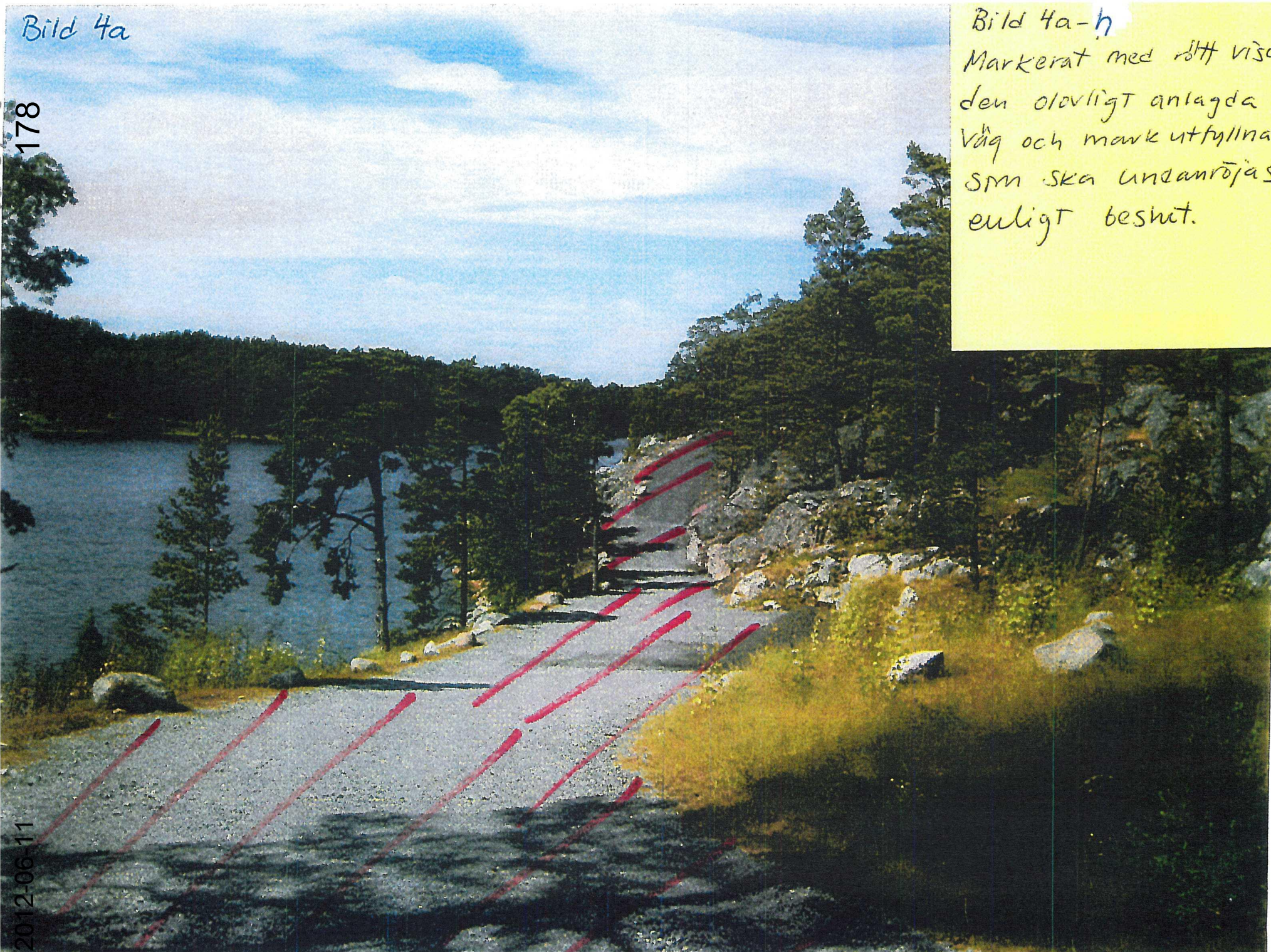
3c

Handwritten signature or initials.

Bild 4a

178

Bild 4a-h
Markerat med rött visas
den olovligt anlagda
Väg och mark utfyllnader
som ska undanröjas
enligt beslut.

2012-06-11

Handwritten signature

Bild 4b

179

2012-06-11

[Handwritten signature]

Bild 4c

180

2012-06-11

[Handwritten signature]

2012-06-11

7. aww, 10 181 Id

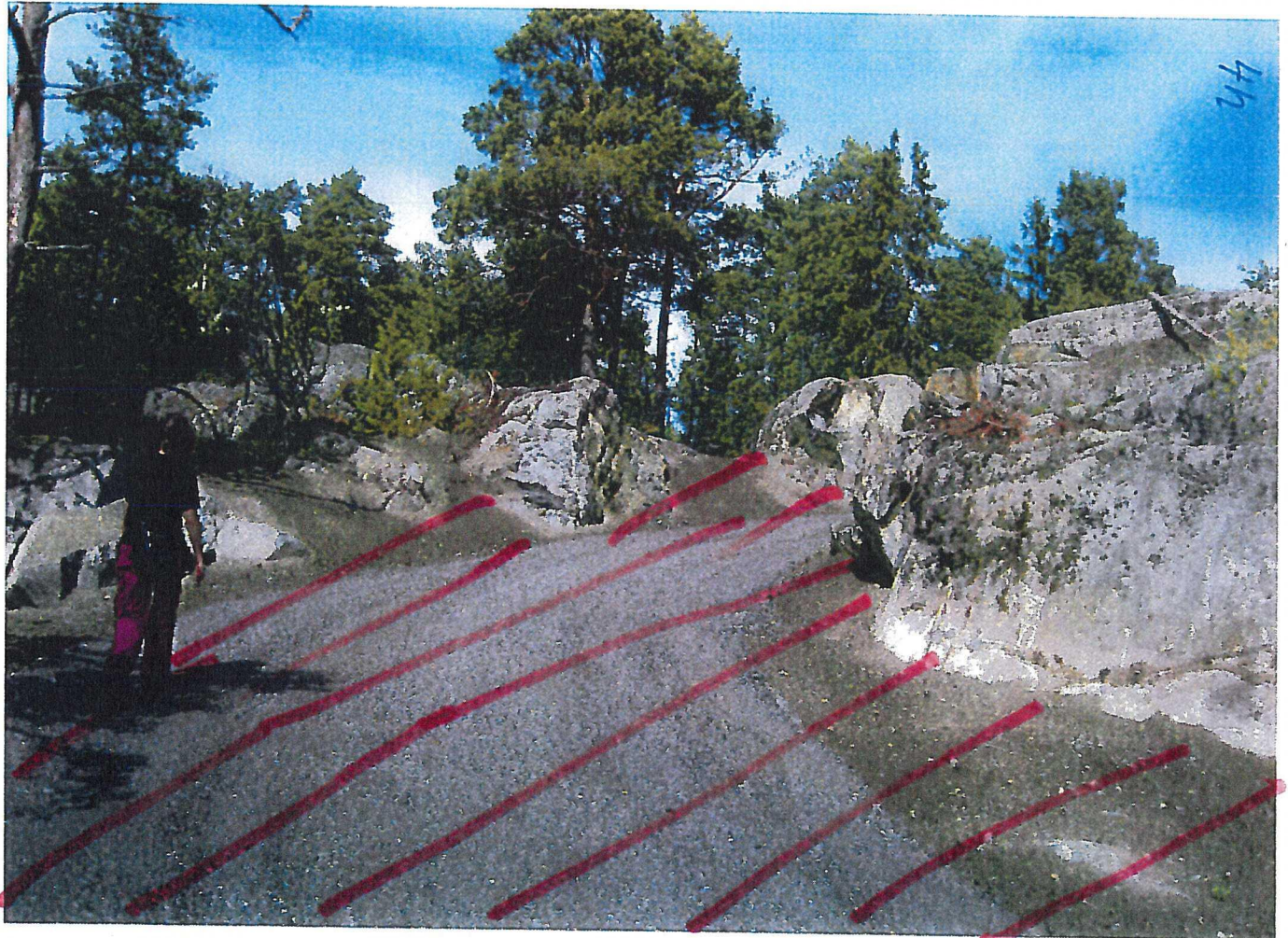

4f.

EP. J.B.

4g

4h

EP. 2

Bild 5a-b
 Markerat med rött
 stovligt utfyllnad i
 ratten som enligt
 beslut ska undanröjas.

Bild 5b

E.P.

184

2012-06-11

Bild 6.
Röd markering visar
hur marken ska
återställas till
ursprunglig marknivå.
enlig besikt

[Handwritten signature]

Bild 7a

Bild 7a-d.

Röd markering visar
 olöslig markutfyllnad
 som enligt beslut
 ska undanröjas

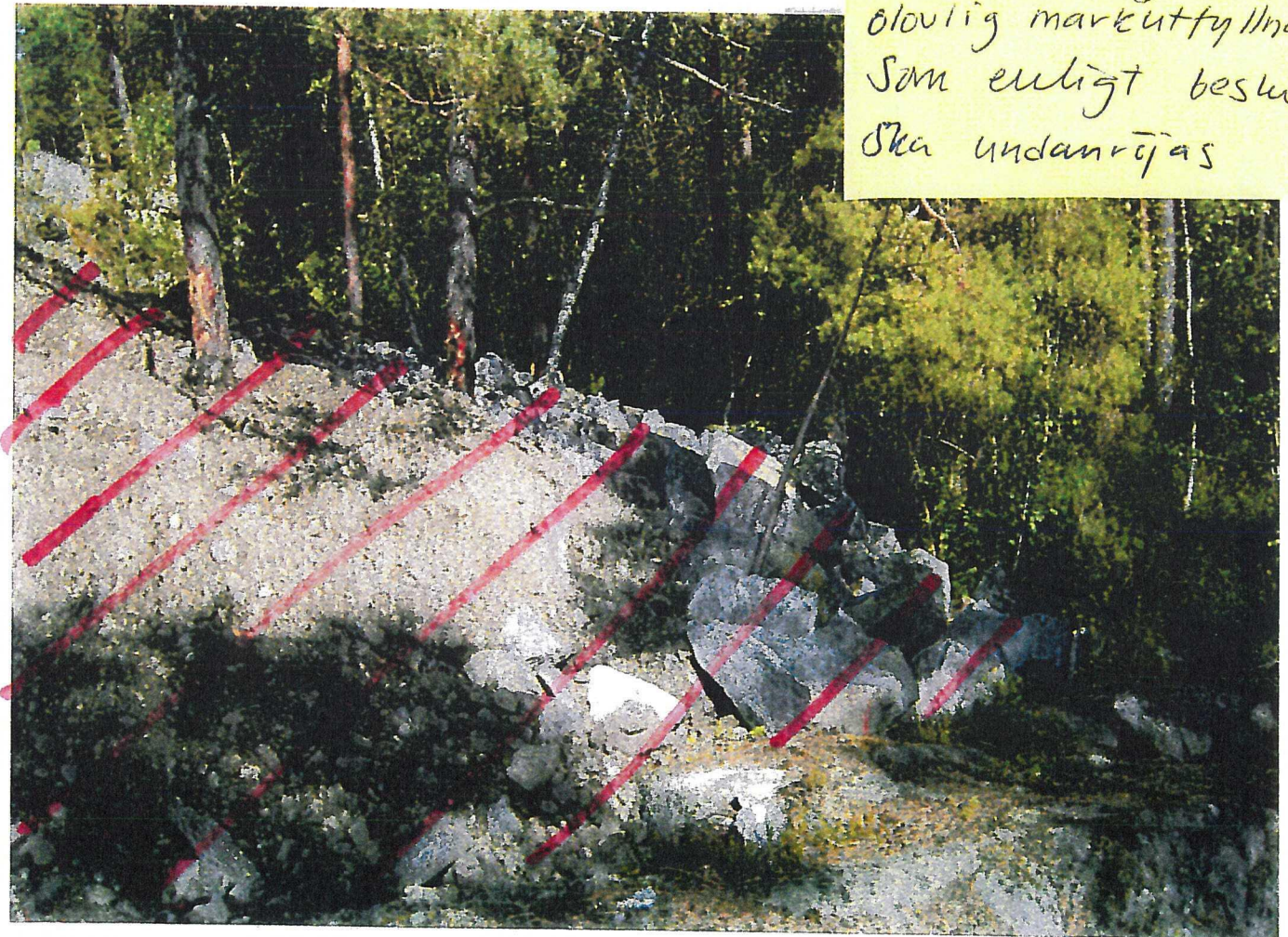

Bild 7b

EP. *[Signature]*

2012-06-11

1. 000,000

186
7c

7d

Handwritten signature

Bild 8a

185001/E

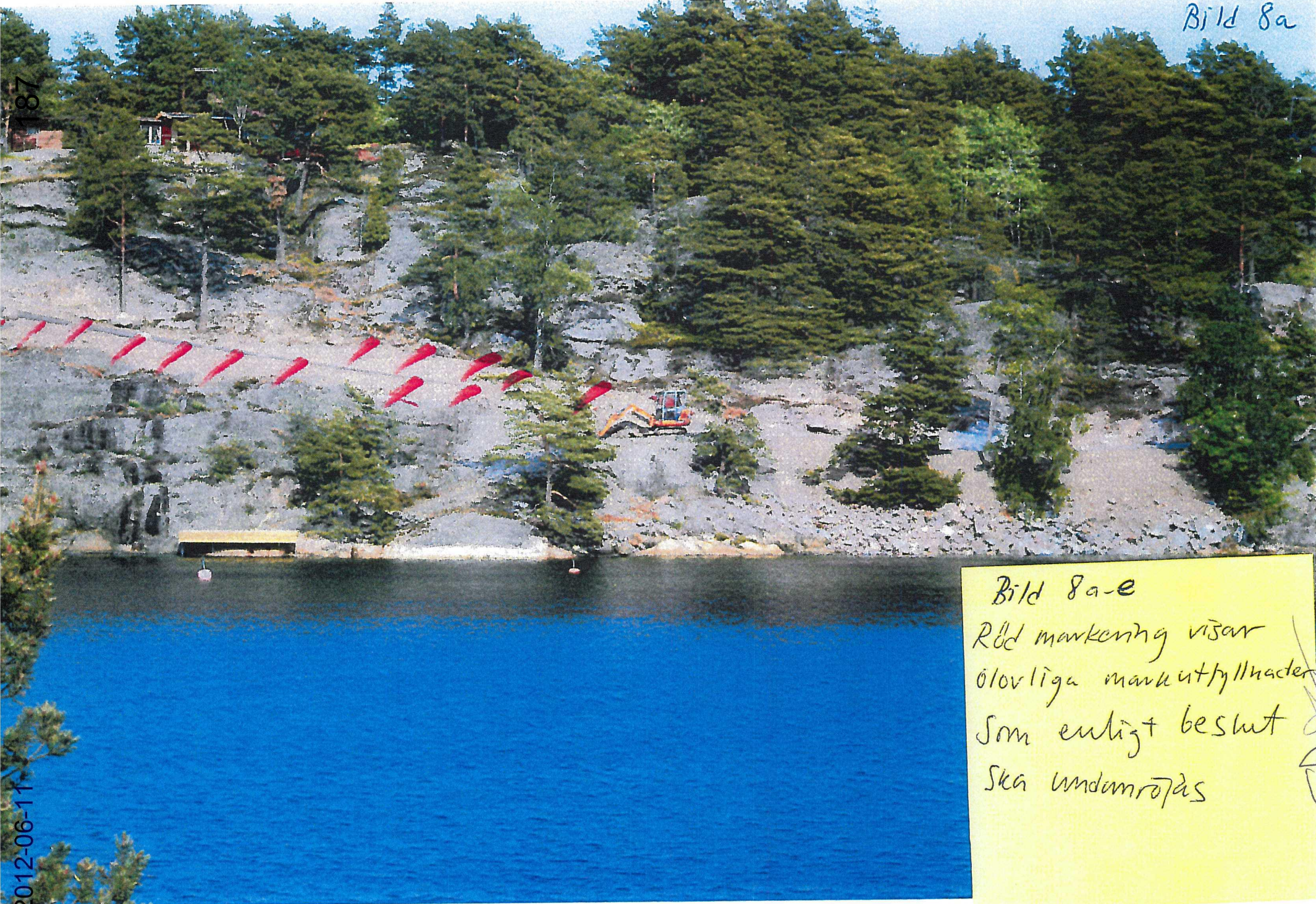

Bild 8a-e

Röd markering visar
ölovliga markuttyllnader
som enligt beslut
ska undanrötas

[Handwritten signature]

187

2012-06-11

2012-06-11

Bild 8b
188

Bild 8c

EP. 21

7:205,22

Bild 8d

Bild 8e

EP. 7/1

7:205,23

2012-06-11

Röd markering visar
den otroligt anlagda
byggnaden som enligt
beslut ska undanröjas

190

H. P. E.

7:205,24

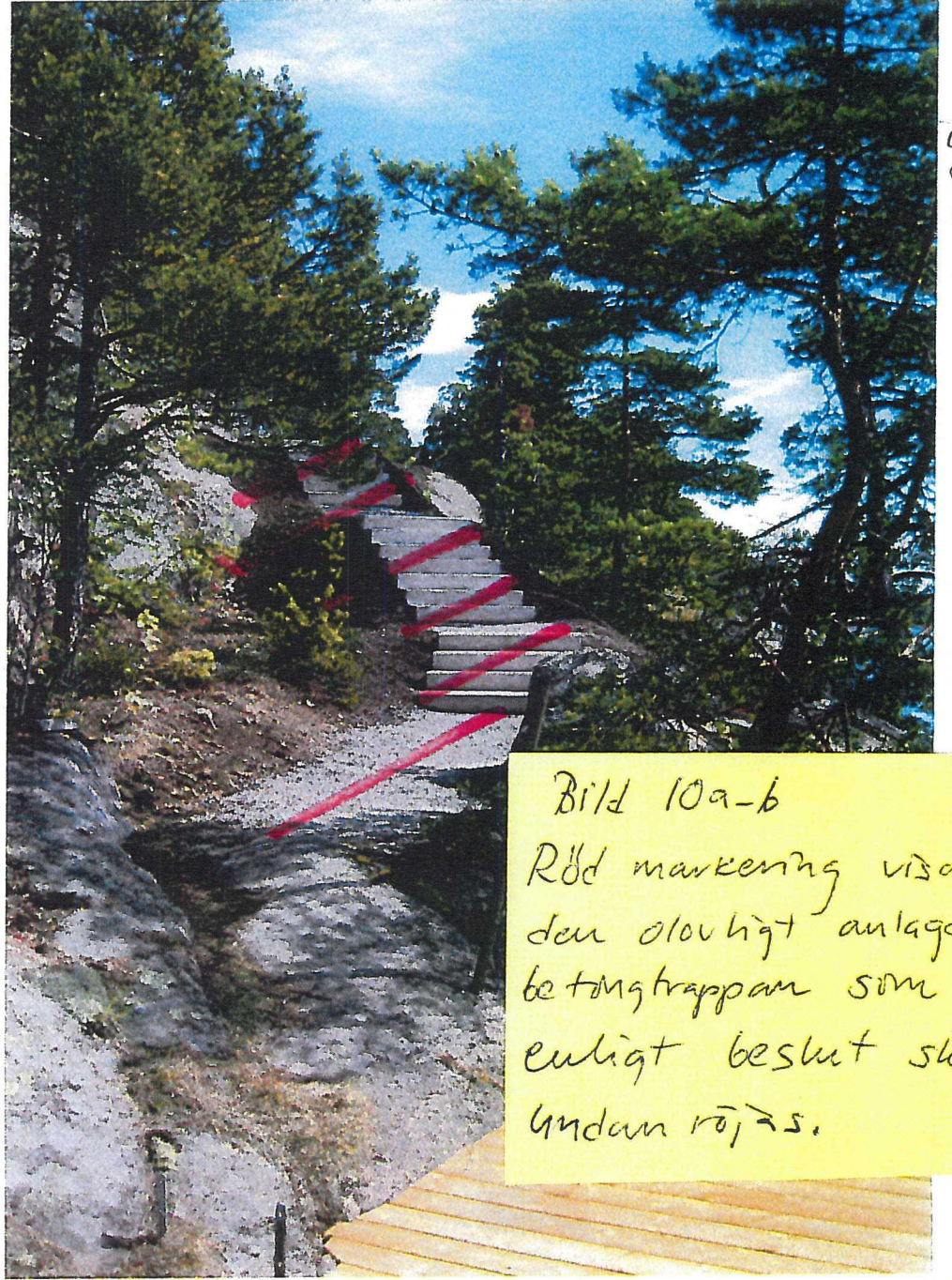
191

Bild 10a

2012-06-14

10b

7:205,25

Bild 10a-b
 Röd markering visar
 den olovligt anlagda
 betongtrappan som
 enligt beslut ska
 undanröjas.

ef. J. 2012

Bild 11

Rödmarkering visar hur marken ska
återställas till ursprunglig marknivå
enligt beslut.

M. P. J.

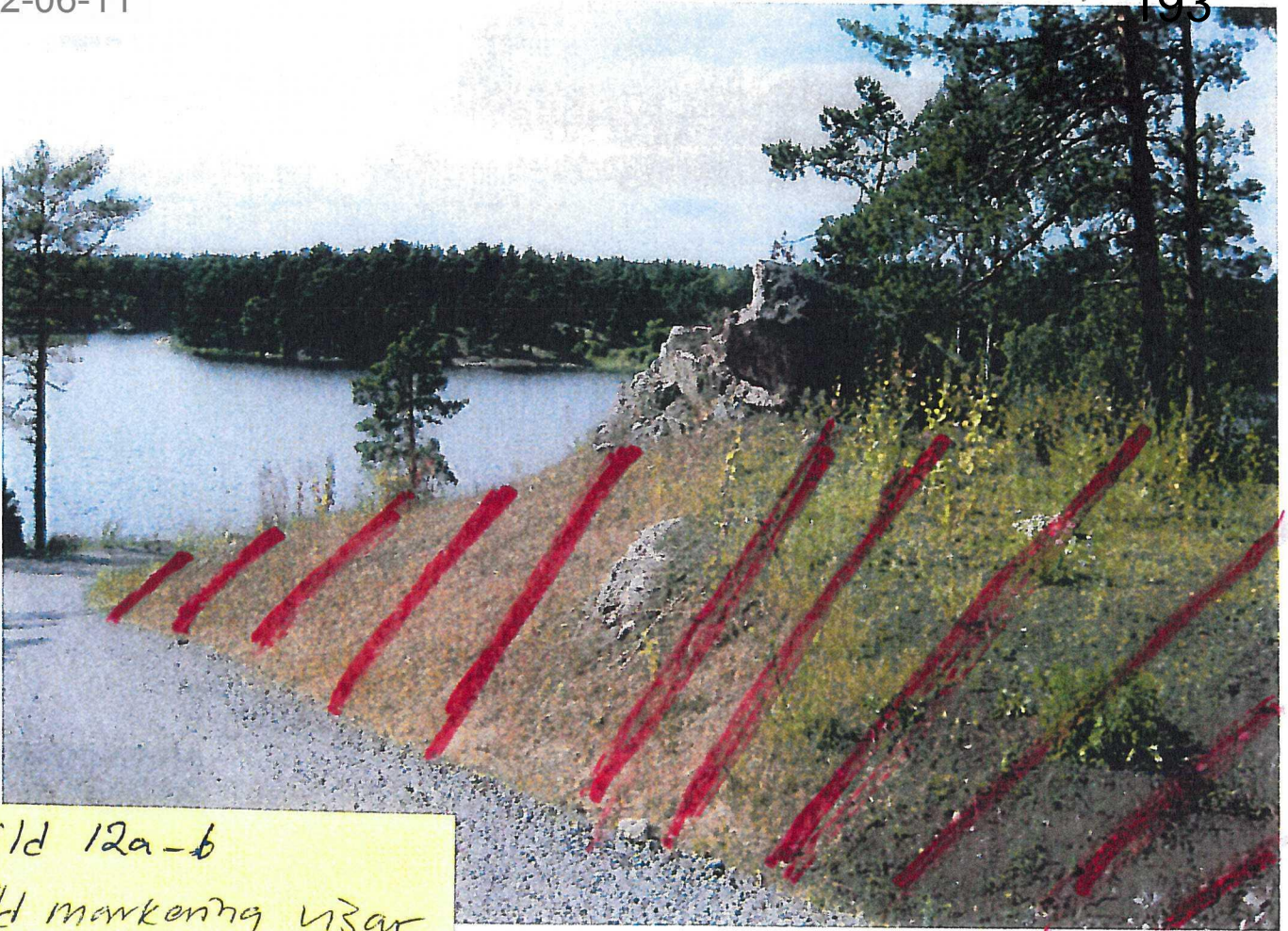

Bild 12a-b
Röd markering visar
olovlig markutfyllnad
som enligt beslut
ska undanröjas.

EP. J. V.

1. Stödmur som ska undanröjas enligt beslut
2. Brygga som ska undanröjas enligt beslut
3. Betongtrappa, räcke och stödmur som ska undanröjas enligt beslut
4. Röd markering visar den väg som enligt beslut ska undanröjas, olovlig markutfyllnad som enligt beslut ska undanröjas
5. Olovlig utfyllnad av mark och vattenområde som enligt beslut ska undanröjas
6. Plats som efter olovlig sprängning ska återställas till ursprunglig marknivå enligt beslut
7. Olovlig markutfyllnad i våtmark samt i anslutning till denna som enligt beslut ska undanröjas
8. Olovlig markutfyllnad som enligt beslut ska undanröjas
9. Olovligt uppförd brygga som enligt beslut ska undanröjas
10. Olovligt uppförd betongtrappa som enligt beslut ska undanröjas
11. Plats som efter olovlig sprängning ska återställas till ursprunglig marknivå enligt beslut
12. Olovlig markutfyllnad som enligt beslut ska undanröjas

E.P. *[Signature]*

Ortofoto 2011

EP. 20

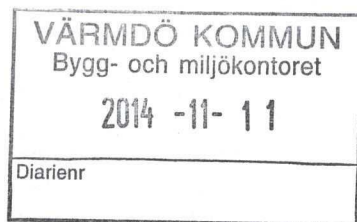

Bild från Google, bilddatum 2002-06-29

Handwritten signature

Enheten för överklaganden
Christine Vallhagen
010-223 16 52

Klagande
Lennart Strand
Ombud: advokaten Karin Hernvall
Advokatfirman Åberg & Co
Box 16295
103 25 STOCKHOLM

Överklagande av vitesförelägganden avseende åtgärder inom strandskyddat område på fastigheterna Fjällsvik 3:4 och Fjällsvik 3:62 i Värmdö kommun

Beslut

Länsstyrelsen upphäver det överklagade beslutet i den del det gäller punkten 2 och återförvisar ärendet till nämnden för prövning av strandskyddsdispens i efterhand för bryggan på fastigheten Fjällsvik 3:62.

I övriga delar avslår Länsstyrelsen överklagandet.

Bakgrund

Bygg-, miljö- och hälsoskyddsnämnden i Värmdö kommun beslutade den 31 januari 2012, BMHN4, bl.a. följande beträffande fastigheterna Fjällsvik 3:62 och Fjällsvik 3:4 i Värmdö kommun.

1. Förelägga Lennart Strand att vid ett löpande vite om 100 000 kronor kvartalsvis undanröja den olovligt uppförda stödmuren på Fjällsvik 3:62 senast sex månader efter att nämndens beslut vunnit laga kraft.
2. Förelägga Lennart Strand att vid ett löpande vite om 50 000 kronor kvartalsvis bortforsla den olovligt uppförda bryggan på Fjällsvik 3:62 senast sex månader efter att nämndens beslut vunnit laga kraft.
3. Förelägga Lennart Strand att vid ett löpande vite om 50 000 kronor kvartalsvis undanröja den olovligt uppförda betongtrappan samt räcken och stödmur på Fjällsvik 3:62 senast sex månader efter att nämndens beslut vunnit laga kraft.
4. Förelägga Lennart Strand att vid ett löpande vite om 100 000 kronor kvartalsvis undanröja den olovligt anlagda vägen samt markutfyllnader på Fjällsvik 3:62 och Fjällsvik 3:4 senast sex månader efter att nämndens beslut vunnit laga kraft.
5. Förelägga Lennart Strand att vid ett löpande vite om 100 000 kronor kvartalsvis undanröja den olovliga markutfyllnaden på Fjällsvik 3:62 och

Datum
2014-11-06

Beteckning
5051-8173-2012

- Fjällsvik 3:4 senast sex månader efter att nämndens beslut vunnit laga kraft.
6. Förelägga Lennart Strand att vid ett löpande vite om 100 000 kronor kvartalsvis återställa platsen efter olovlig sprängning på Fjällsvik 3:62, till ursprunglig marknivå senast sex månader efter att nämndens beslut vunnit laga kraft.
  7. Förelägga Lennart Strand att vid ett löpande vite om 100 000 kronor kvartalsvis undanröja den olovliga markutfyllnaden i våtmarken samt i anslutning till denna på Fjällsvik 3:62 senast sex månader efter att nämndens beslut vunnit laga kraft.
  8. Förelägga Lennart Strand att vid ett vite om 100 000 kronor kvartalsvis undanröja den olovliga markutfyllnaden på Fjällsvik 3:4 senast sex månader efter att nämndens beslut vunnit laga kraft.
  9. Förelägga Lennart Strand att vid ett löpande vite om 50 000 kronor kvartalsvis bortforsla den olovligt uppförda bryggan på Fjällsvik 3:4 senast sex månader efter att nämndens beslut vunnit laga kraft.
  10. Förelägga Lennart Strand att vid ett löpande vite om 50 000 kronor kvartalsvis undanröja den olovligt uppförda betongtrappan på Fjällsvik 3:4 senast sex månader efter att nämndens beslut vunnit laga kraft.
  11. Förelägga Lennart Strand att vid ett löpande vite om 100 000 kronor kvartalsvis återställa platsen, efter olovlig sprängning på Fjällsvik 3:4, till ursprunglig marknivå senast sex månader efter att nämndens beslut vunnit laga kraft.
  12. Förelägga Lennart Strand att vid ett löpande vite om 100 000 kronor kvartalsvis undanröja den olovliga markutfyllnaden på Fjällsvik 3:62 senast 6 månader efter att nämndens beslut vunnit laga kraft.
  13. Beslutet gäller omedelbart även om det överklagas.
  14. Anmäla beslutet till inskrivningsmyndigheten för anteckning i fastighetsregistret.
  15. Ta ut 4 400 kronor för handläggning av åtalsanmälan enligt gällande taxa.

I nämndens beslut hänvisas till bilder och karta som bifogats för att tydliggöra vilka åtgärder som Lennart Strand föreläggs att vidta. Som skäl för beslutet angavs att åtgärderna på Fjällsvik 3:4 och 3:62 är av den omfattningen att de kräver strandskyddsdispens. Vidare bedöms att dispens inte kan beviljas för åtgärderna i efterhand, då det saknas skäl till dispens enligt 7 kap. 18 c § miljöbalken. Platsen har inte varit ianspråktagen utan har utgjorts av naturmark främst bestående av hållmarkstallskog, vilket flygfoto från 2002 visar tydligt. Fastigheterna är belägna på fastlandet och kan nås med bil varför det inte finns behov av brygga för att komma till fastigheterna. Huvudbyggnaderna på fastigheterna ligger högt belägna ca 45 meter från strandlinjen, vilket gör att strandområdet bedöms ha varit allemansrättsligt tillgängligt tidigare. Vägen, sprängningen, markutfyllnaden och betongtrappor med räcken ned till bryggorna har en privatiserande effekt på området och strider därmed mot strandskyddets syften. Sprängningar kan orsaka förändringar i markens hydrologi, vilket kan ha en negativ påverkan på växt- och djurliv i ett större område under längre tid.

Datum
2014-11-06

Beteckning
5051-8173-2012

Markutfyllnader i en tidigare hällmarkstallskog med planterad gräsmatta har medfört att förhållandena för djur- och växtliv helt har förändrats vilket strider mot strandskyddets syften. Vidare bedöms att sprängningarna och anläggandet av vägen inom strandskyddat område är ett större intrång i strandskyddet än vad som krävs för att tillgodose fastighetsägarens enskilda intresse av en väg på fastigheten. Behovet av tillfart från allmän väg fram till huvudbyggnaderna är redan tillgodosett.

Lennart Strand överklagade beslutet och yrkade därvid att punkten 13 skulle upphävas. Med anledning av detta yrkande ändrade Länsstyrelsen i delbeslut den 20 mars 2012 det överklagade beslutet i den del det avsåg punkten 13 och bestämde att endast beslutet att ta ut en avgift för åtalsanmälan med 4 400 kronor skulle gälla omedelbart även om det överklagats.

Utöver yrkandet att upphäva punkt 13 har Lennart Strand yrkat att punkterna 1 – 12 angående föreläggande om skyldighet för honom att vidta åtgärder upphävs. Han yrkar vidare att Länsstyrelsen meddelar strandskyddsdispens vad gäller återuppförande av brygga på Fjällsvik 3:62, i enlighet med vad han har anfört angående punkten 2 på sidan 2 i inläga daterad den 9 januari 2009. Han yrkar dessutom att punkt 15 upphävs. Han har anfört bl.a. följande till stöd för sin talan. Hans yttrande över kommunens tjänsteskrivelse innehåller redovisning av hans inställning, rättsliga grunder samt omfattande beskrivning av sakförhållandena. I stora stycken omkullkastas de omständigheter som kontorets tjänsteskrivelse stödjer sig på och således de slutsatser som presenteras i tjänsteskrivelsen. Han har i yttrandet presenterat bevisning till styrkande av att kontorets utgångspunkter i väsentliga hänseenden är felaktiga och att de av honom presenterade sakförhållandena är de korrekta. Han önskade sammanträda med kontoret för att reda ut sakomständigheterna efter det att kontoret tagit del av yttrandet. Av 4, 5 och 7 §§ förvaltningslagen framgår den serviceskyldighet som åligger myndigheter, liksom att ärenden mot enskilda ska handläggas rättssäkert. Av 14 § förvaltningslagen framgår parts rätt att lämna muntliga uppgifter ifråga om myndighetsutövning. Det anges att part ska få tillfälle till det om det kan ske med hänsyn till arbetets behöriga gång. Den 17 januari 2012 ringde hans ombud upp handläggaren för att bestämma datum för sammanträde. Handläggaren nekade dock att ta emot honom för ett sammanträde. Hon avsåg inte ändra något i tjänsteskrivelsen, varken sakomständigheter eller bedömningar, och hon avsåg inte föreslå nämnden att bordlägga ärendet. Handläggningen av ärendet strider mot i förvaltningslagen angivna bestämmelser. Enligt 20 § förvaltningslagen ska ett beslut innehålla de skäl som har bestämt utgången. Nämnden har inte tillämpat denna bestämmelse då inte någon del av vad han har yttrat finns redovisat. Resonemang och avvägning utifrån vad parterna anfört rörande sakförhållanden och rättslig bedömning saknas helt. Det åligger myndigheten att i vart fall kortfattat återge varför det som den enskilde anfört inte tillmäts någon betydelse och varför avvägningen av de olika argumenten utfallit till nackdel för den enskilde. Motiveringens syfte är vidare att underrätta den enskilde hur myndigheten har bedömt utredningen. Bristerna i beslutsmotiveringen är

Datum
2014-11-06

Beteckning
5051-8173-2012

uppenbara, då den endast innehåller vad kontoret anfört. Angivandet att kontorets bedömning kvarstår efter att fastighetsägaren inkommit med yttrande utgör endast en upplysning att han har yttrat sig och motsvarar inte kraven i förvaltningslagen. Den expertutredning avseende miljön som upprättats omnämns över huvudtaget inte, vilket är anmärkningsvärt när föreläggandena om rättelse stödjer sig på miljömässiga påståenden om påverkan på djur och natur. I sak vidhåller han de omständigheter och grunder som redovisas i yttrandet den 9 januari 2012 till styrkande av att han inte är skyldig att vidta angivna åtgärder i punkterna 1 – 12. Eftersom kontoret inte ställt sig till förfogande saknar dock avsnitt 3 i yttrandet avseende förslag till återställningsåtgärder aktualitet. Vad gäller punkten 15 har åtalsanmälan varit obefogad. Redovisning av hur beloppet för handläggning av åtalsanmälan räknats fram saknas. Vidare yrkar han att Länsstyrelsen besöker fastigheterna samt muntlig förhandling.

I yttrande den 9 januari 2012 över tjänsteskrivelsen har bl.a. följande anförts.

1. Han bestrider skyldighet att undanröja stödmuren på Fjällsvik 3:62 då den inte utgör en åtgärd som inkräktar på strandskyddet. Muren är placerad på område i närheten av huvudbyggnaden och där allmänheten, oaktat muren, inte färdas fritt. Området mellan huvudbyggnaden och stranden har i och med tidigare gångstråk och tidigare sjöstuga varit i anspråktaget. Ingen allmänhet har således rört sig i detta område. Natur- och miljömässigt har stödmuren ingen negativ inverkan. Den kan till och med förbättra möjligheterna för kalkgynnade växter att trivas.
2. Han bestrider skyldighet att undanröja bryggan på Fjällsvik 3:62. Bryggan är belägen och uppförd på plats där det tidigare fanns en brygga, vilket bl.a. framgår av gamla infästningar i klippfallen vid bryggan. Karaktären och storleken på den återuppförda bryggan (cirka 20 kvm) motsvarar i huvudsak den tidigare bryggan. Bryggan återuppfördes 2007 genom att använda befintliga dubbhål i berget för att få bryggan att motsvara samma storlek och läge som tidigare brygga. Befintliga rester av den gamla bryggan fanns då och bestod av järndubbar i berget och bjälkar och plankor. Bryggan är belägen längs med strandlinjen och används som en till skärgårdsfastighet sedvanlig bad- och solbrygga, liksom för att angöra en båt för fritidsändamål. Även innan bryggans återuppförande 2007 användes platsen för bl.a. bad från klipporna. Området för bryggan är således sedan länge ianspråktaget. Växt- och djurlivet påverkas inte av bryggan. Han söker strandskyddsdispens i efterhand för bryggan. Med tanke på bryggans begränsade storlek, att platsen varit ianspråktagen av tidigare och nuvarande fastighetsägare sedan flera år för bl.a. bad genom en tidigare brygga och från klipporna samt att växt- och djurlivet lämnas opåverkat föreligger skäl enligt intresseprövningen enligt 7 kap. 25 § miljöbalken att medge begärd dispens. Att inte tillåta fastighetsägare brygga för eget bruk vore att gå längre än vad som krävs för att syftet med strandskyddet skall tillgodoses.
3. Han bestrider skyldighet att undanröja betongtrappa, räcken och stödmur på Fjällsvik 3:62. Dessa åtgärder utgör endast förstärkningsåtgärder av delar av tidigare befintliga naturstenstrappor, delvis undergjutna med betong och vars underhåll var eftersatt.

Datum
2014-11-06

Beteckning
5051-8173-2012

4. Han bestrider skyldighet att undanröja väg och markutfyllnader på Fjällsvik 3:62 och Fjällsvik 3:4.
5. Han bestrider skyldighet att undanröja markutfyllnaden på Fjällsvik 3:62 och Fjällsvik 3:4. Bild 5 a-b visar stenmängder som han inte placerat där, vilket framgår av stenarnas karaktär. De stenmängder som han placerat där har till viss del avlägsnats i samråd med länsstyrelsen. Kvarvarande stenar utgör inte en åtgärd som inkräktar på strandskyddet. De påverkar inte allmänhetens tillträde från vattnet. Möjligheten att bevara livsvillkoren för djur- och växtlivet på land och i vatten har inte påverkats av stenarna. Inte heller har dessa arbeten väsentligt förändrat livsvillkoren för djur- eller växtarter.
6. Han bestrider skyldighet att återställa plats efter sprängning på Fjällsvik 3:62 till ursprunglig marknivå. Utförd sprängning har inte påverkat allmänhetens möjlighet att beträda området i förhållande till innan åtgärden utfördes. Inte heller har möjligheten att bevara livsvillkoren för djur- och växtlivet på land och i vatten påverkats av sprängningarna. Dessa arbeten har inte heller väsentligt förändrat livsvillkoren för djur- eller växtarter. Kommunen har inte angivit korrekt marknivå innan sprängningen, vilket framgår av åberopade uppgifter.
7. Han bestrider skyldighet att undanröja markutfyllnad i våtmark och i anslutning till denna på Fjällsvik 3:62.
8. Han bestrider skyldighet att undanröja markutfyllnaden på Fjällsvik 3:4.
9. Han bestrider skyldighet att undanröja bryggan på Fjällsvik 3:4. Bryggan var belägen på aktuell plats vid tillträdet 1997. Den åtgärd som han vidtagit är att 2001 – 2010 renovera bryggan. Bryggan är belägen längs med strandlinjen och används som bad- och solbrygga, liksom för att angöra en båt för fritidsändamål. Området för bryggan är således sedan länge ianspråktaget. Någon skyldighet att enligt bestämmelser i 7 kap. miljöbalken söka strandskyddsdispens för renovering av befintlig brygga föreligger inte.
10. Han bestrider skyldighet att undanröja betongtrappan på Fjällsvik 3:4. Betongen utgör förstärkningsåtgärder av del av tidigare befintliga naturstestrappor, delvis undergjutna med betong och vars underhåll var eftersatt.
11. Han bestrider skyldighet att återställa plats efter sprängning på Fjällsvik 3:4 till ursprunglig marknivå. Utförd sprängning har inte påverkat allmänhetens möjlighet att beträda området i förhållande till innan åtgärden. Inte heller har möjligheten att bevara livsvillkoren för djur- och växtlivet på land och i vatten påverkats av sprängningarna. Dessa arbeten har inte heller väsentligt förändrat livsvillkoren för djur- eller växtarter. Kommunen har inte angivit korrekt marknivå innan sprängningen, vilket framgår av åberopade uppgifter.
12. Han bestrider skyldighet att undanröja markutfyllnad på Fjällsvik 3:62.

I yttrandet den 9 januari 2012 anförs bl.a. följande under rubriken sakomständigheter. Han köpte fastigheterna 1997. Fjällsvik 3:4 var bebyggd med huvudbyggnad, toalett/förråd, förrådsbyggnad, garage och gäststuga. Fjällsvik 3:62 var bebyggd med huvudbyggnad, sjöstuga, snickarbod, förrådsbyggnad, pumphus och två gäststugor. Bredvid huvudbyggnaden fanns en uteplats. Vissa av dessa mindre byggnader har rivits. Huvudbyggnaden, parkeringsområdet och uteplatsen är kvar. Huvudbyggnaden är belägna cirka 45 meter från strandlinjen och sjöstugan var

Datum
2014-11-06

Beteckning
5051-8173-2012

belägen cirka 18 meter från strandlinjen. Sjöstugan revs 2007 eftersom den var i dåligt skick. Från varje huvudbyggnad gick stigar med naturstenstrappor och på vissa delar gjutna trappor samt räcken (cirka 45 meter långa) ned till naturstenstrappor (cirka 10-15 meter långa) som gick ned till strandlinjen för att kunna ta sig till bryggorna. För de sista 10-15 meter till respektive brygga fanns fullständiga naturstenstrappor för att underlätta för fastighetsägarna att ta sig till dessa bryggor. Mellan den norra stigen och naturstenstrapporna på Fjällsvik 3:62 fanns det en plan yta uppgående till cirka 100 kvm. Denna plats användes som arbetsplats, upplagsplats och uppställningsplats för båtar. Mellan fastigheterna fanns terrasseringsar där stenar lagts upp för att få plana ytor att använda som uteplats. Längre söderut på Fjällsvik 3:62 fanns det ytterligare en brygga, som numera är borttagen. Även till denna brygga gick en stig. Längs med strandlinjen, cirka 10-15 meter upp mot land fanns det ett etablerat gångstråk som var cirka 1 meter brett. I den norra delen övergick vägen till en stig som fortsatte upp mot huvudbyggnaden på Fjällsvik 3:62. Ovan redovisade vägar, stigar, trappor och bryggor gick fortfarande att använda för sitt ändamål även om de kan sägas vara bristfälligt utförda och sparsamt underhållna. Befintliga vägar, stigar, gångstråk, trappor, terrasseringsar, plan yta, bryggor och badplats hade en privatiserande effekt på området. Markområdena mellan huvudbyggnaderna och strandlinjen var således inte allemansrättsligt tillgängliga. Det var med dessa förutsättningar som han köpte fastigheterna. Arbetena och åtgärderna har inneburit att befintlig väg/stig/etablerat gångstråk från och med strandlinjen i den norra delen av Fjällsvik 3:4 och söderut och upp till huvudbyggnaden på Fjällsvik 3:62 (totalt cirka 165 meter) genom sprängningsarbeten och markutfyllnader utformats till en bredare väg, att en badbrygga rivits i den södra delen av Fjällsvik 3:62, att en brygga återuppförts på Fjällsvik 3:62, att en brygga renoverats på Fjällsvik 3:4, att delar av två befintliga naturstenstrappor till var sin brygga förstärkts och breddats samt att 16 träd (tolv tallar och fyra björkar) och fem enbuskar huggits ned. Påståendet i tjänsteskrivelsen om att platsen inte har varit ianspråktagen utan har utgjorts av naturmark, främst hållmarkstallskog är inte korrekt vad gäller fastighetsägarnas nyttjande av fastigheterna. Av redovisningen ovan framgår att området mellan huvudbyggnaderna och strandlinjen på de båda fastigheterna används sedan länge av fastighetsägarna; det har sedan länge funnits stigar, terrasseringsar och naturstenstrappor ned till strandlinjen för nyttjande av tre bryggor. Naturtypen kan i och för sig kallas naturmark och flertalet av träden utgörs av hållmarkstallskog. Redan innan breddning av väg/stig/gångstråk, sprängning, markutfyllnader, betongtrappor, stödmur och räcken har således marken varit ianspråktagen av tidigare och nuvarande fastighetsägare. Nämnade åtgärder har således endast förstärkt befintlig användning av marken. Vad gäller vägen vill han även framhålla att vägen sedan flera år framgår av kommunens egna handlingar, se exempelvis nybyggnadskarta avseende Fjällsvik 3:110, d.v.s. fastigheten som är belägen söder om Fjällsvik 3:62. Till styrkande av vad som anförts i yttrandet bifogades bl.a. plan utvisande hur det såg ut då fastigheterna köptes, miljörapport avseende åtgärdernas påverkan på djur- och växtlivet, bilder, intyganden om hur det såg ut tidigare på fastigheterna samt nybyggnadskarta upprättad 2008.

Datum
2014-11-06

Beteckning
5051-8173-2012

I kompletterande skrivelse har Lennart Strand anfört huvudsakligen följande. Han vidtog åtgärderna på fastigheterna utan att söka strandskyddsdispens eftersom han anser att anordningarna har utförts inom fastigheternas hävdvunna tomtplatser. De kräver därför inte strandskyddsdispens enligt 7 kap. 15 § punkten 2 miljöbalken. De bägge fastigheterna har gångvägar, trappor och strandstuga som uppförts på 50-talet. Byggnaderna ligger ca 45 meter från vattnet. Anläggningarna har funnits i mer än 55 år och allmänhetens rätt att beträda området upphävdes samtidigt som fastigheterna bildades och anordningarna uppfördes. Det är förvånande att det i tjänsteutlåtandet utan vidare slås fast strandområdet bedöms tidigare varit allemansrättsligt tillgängligt. Han bestrider alltså kommunens uppfattning att området mellan fastigheternas huvudbyggnader och stranden är allemansrättsligt tillgängligt. Han anser att området utgör fastigheternas tomtplatser.

Efter begäran från Länsstyrelsen att klargöra huruvida åtgärderna i punkt 7 har vidtagits inom strandskyddat område samt bemöta vad klaganden anfört om att kommunens markeringar inte är korrekta har bygg-, miljö- och hälsoskyddsnämnden i Värmdö kommun anfört följande. Besluts punkt 7 berör enbart det område som ligger inom det strandskyddade området. Dock har större delen av den aktuella markutfyllnaden legat utanför det strandskyddade området. Nämnden anser att uppskattningen gällande den ursprungliga marknivån för besluts punkterna 6 och 11 gjorts med hänsyn till kvarvarande geologiska formationer samt spår efter sprängning från marknivå och upp till kvarvarande högsta punkt stämmer bättre överens än de linjer som ritats in i de intyg som klaganden hänvisar till. Att både Nyberg och Ilmehed, utan hänvisning till äldre fotografier, kommer ihåg hur de aktuella områdenas marknivåer såg ut år 1997 anser nämnden är förvånansvärt.

Lennart Strand har i genmäle anfört bl.a. följande. Den brottsanmälan som Värmdö kommun vidtog den 23 juni 2011 mot Lennart Strand rörande brott mot områdesskydd har efter omfattande utredning resulterat i beslut den 4 februari 2014 om att åtal inte väcks. I denna utredning ingick bl.a. hans yttrande den 9 januari 2012. Vad han anförde i detta yttrande har således bidragit till åklagarens beslut om att inte väcka åtal. Det är ett förhållande som ska räknas honom till godo vid förevarande prövning. Gällande punkterna 6 och 11 i det överklagade beslutet kan det inte vara förvånansvärt att personer som är bekanta med terrängen kommer ihåg markförhållanden och på vilket sätt de ändrats. Kommunens synpunkt i frågan saknar därmed relevans. Härtill kommer att kommunens handläggare vidgått att hon endast ”dragit ett rakt sträck”. Gällande punkten 7 är det en mindre del av område 7 som är belägen inom strandskyddsområdet. Ingen del av våtmarken är belägen inom strandskyddsområdet.

Motivering

Av handlingarna i ärendet framgår bl.a. följande. Den 20 juni 2011 inkom till bygg- och miljökontoret i Värmdö kommun en anmälan om att olovliga åtgärder hade utförts på fastigheterna Fjällsvik 3:4 och Fjällsvik 3:62. Vid kontroll i kontorets register hade ingen ansökan om strandskyddsdispens registrerats och

BESLUT

8 (13)

Datum
2014-11-06Beteckning
5051-8173-2012

ingen dispens från strandskyddsbestämmelserna beviljats för åtgärderna på fastigheten. Vid inspektion kunde konstateras att omfattande sprängningar hade skett på fastigheterna. En ca 220 meter lång och 3 meter bred väg hade anlagts, sprängsten hade dumpats och delvis fyllt ut en mosse samt dumpats i havet. Den 15 juli 2011 sändes ärendet till Länsstyrelsen för kännedom. Vid Länsstyrelsens platsbesök kom man överens med fastighetsägaren om att ta bort de stenar som låg i våtmarken samt stenarna i vattenområdet. Efter att fastighetsägaren gjorde detta avslutade Länsstyrelsen ärendet om tillsyn av vattenverksamhet. En ca två meter hög stödmur har anlagts på fastigheten Fjällsvik 3:62. En ca 10 meter lång brygga har anlagts på Fjällsvik 3:62. I anslutning till brygga har en betongtrappa med räcke anlagts. En ca 5 meter lång brygga har anlagts på Fjällsvik 3:4 samt betongtrappa i anslutning till denna. Den 23 juni 2011 anmäldes misstanke om brott mot områdesskyddet i enlighet med 26 kap. 2 § miljöbalken.

Inledningsvis bedömer Länsstyrelsen att ärendet kan avgöras utifrån de handlingar i form av kartor, fotografier och skriftliga inlagor, som finns i ärendet, varför besiktning på platsen inte anses nödvändig. Vad gäller yrkandet om muntlig förhandling med förhör kan påpekas att Länsstyrelsen inte är en domstol utan en förvaltningsmyndighet varför möjlighet att hålla muntlig förhandling saknas. Yrkandet får istället ses som en begäran om att få lämna uppgifter muntligt. Klaganden har genom sitt ombud givits tillfälle att lämna muntliga uppgifter i ärendet, men avstått.

Samtliga åtgärder som avses i punkterna 1 – 12 har vidtagits utan att dispens från strandskyddsbestämmelserna har meddelats. Lennart Strand har endast ansökt om dispens i efterhand för en av åtgärderna, avseende bryggan på fastigheten Fjällsvik 3:62 (punkt 2). Dispensfrågan kan emellertid inte anses ha prövats i detta ärende som gäller föreläggande. Det får anses vara i sökandens intresse att få sin ansökan prövad innan ärendet om föreläggande avgörs. Det kan tilläggas att Länsstyrelsen är förhindrad, med hänsyn till instansordningsprincipen, att såsom första instans pröva ansökan om strandskyddsdispens för brygga på fastigheten Fjällsvik 3:62.

Då nämnden inte kan anses ha prövat ansökan om strandskyddsdispens i efterhand för bryggan på fastigheten Fjällsvik 3:62 upphäver Länsstyrelsen nämndens beslut i den del det gäller punkten 2 och återförvisar ärendet till nämnden för prövning av strandskyddsdispens i efterhand för bryggan på fastigheten Fjällsvik 3:62.

Lennart Strand har inte ansökt om strandskyddsdispens i efterhand för någon av de andra åtgärderna på Fjällsvik 3:4 och 3:62. Vid Länsstyrelsens prövning av föreläggandena i punkterna 1 samt 3-12 kommer således inte beaktas huruvida det föreläggat förutsättningar för att meddela dispens i efterhand med stöd av 7 kap. 18 c § miljöbalken. Prövningen av ett beslut att undanröja en åtgärd som vidtagits i strid mot strandskyddsbestämmelserna innefattar alltså inte någon prövning av huruvida dispens i och för sig kan ges från bestämmelserna. Utgångspunkten för Länsstyrelsens prövning är istället om åtgärderna omfattas av något av de förbud

BESLUT

Datum
2014-11-06

Beteckning
5051-8173-2012

som gäller inom strandskyddsområden och, om så befinns vara fallet, om ingripandet är motiverat (jfr. MÖD 2011:17).

Frågan om åtgärderna är förbjudna enligt strandskyddsbestämmelserna
Enligt 7 kap. 13 och 14 §§ miljöbalken råder strandskydd vid havet och vid insjöar och vattendrag. Syftet med strandskyddet är att trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden och bevara goda livsvillkor på land och i vatten för djur- och växtlivet. Strandskyddet omfattar land- och vattenområdet intill 100 meter från strandlinjen.

Av 7 kap. 15 § punkterna 2 och 4 miljöbalken framgår att inom strandskyddsområdet är det förbjudet att utföra anläggningar och anordningar om det hindrar eller avhåller allmänheten från att beträda ett område där den annars skulle ha fått färdas fritt eller att vidta åtgärder som väsentligt förändrar livsvillkoren för djur- eller växtarter.

I förarbetena (prop. 1997/98:45, del 2, s. 86) sägs att exempel på anläggningar och anordningar som kan vara otillåtna är staket, bersåer, grillplatser, lekplatser, trädgårdsgångar, flaggstänger, trädgårdsland, vägar, parkeringsplatser, campingplatser, golfbanor, tennisbanor, upplag för sprängsten, båtupptagningsanordningar, bryggor och pirar. I Naturvårdverkets och Boverkets handbok Strandskydd – en vägledning för planering och prövning, Handbok 2009:4, utgåva 2, anges vidare gräsmattor som exempel på anläggningar och anordningar som omfattas av strandskyddslagstiftning. I dom den 29 juni 2012 (mål nr M 202-12) fann Mark- och miljööverdomstolen att anläggande av gräsmatta var jämförbart med de anläggningar och anordningar som exemplifieras i förarbetena till strandskyddsbestämmelserna och de omfattas därför av förbudet i 7 kap. 15 § punkt 2 miljöbalken.

Länsstyrelsen finner att stödmurar, betongtrapporna, räcken, bryggan på Fjällsvik 3:4 samt vägen med markutfyllnader är sådana anläggningar som omfattas av förbudet i 7 kap. 15 § punkt 2 miljöbalken. Vidare bedömer Länsstyrelsen att markutfyllnaden som avses i punkt 8 hör till väganläggningen och att markutfyllnaden enligt punkt 12 har inneburit anläggande av en gräsmatta. Även dessa båda åtgärder bedöms därför utgöra anläggningar som omfattas av 7 kap. 15 § punkt 2 miljöbalken. Markutfyllnaderna som avses i punkterna 5 och 7 får anses vara sådana upplag för sprängsten som omfattas av bestämmelsen.

Frågan är om allmänheten tidigare kunde färdas fritt i det aktuella området och om de anläggningar och anordningar som det överklagade beslutet gäller hindrar eller avhåller allmänheten från att beträda området.

Av vad som framkommit i ärendet är huvudbyggnaderna på respektive fastighet placerade ca 45 meter från strandlinjen och marken ned mot vattnet sluttar kraftigt. Det har inte framkommit annat än att naturen på platsen tidigare har bestått av hållmark med tallskog. Vad gäller äldre anläggningar på fastigheterna

Datum
2014-11-06

Beteckning
5051-8173-2012

Fjällsvik 3:4 och 3:62 får det anses vara ostridigt att där fanns gångstigar på de delar av fastigheterna som sluttar ner mot vattnet och att det fanns naturstenstrappor. Vidare har det funnits en brygga på respektive fastighet. I övrigt har det framkommit att de tidigare anläggningarna och anordningarna på fastigheterna Fjällsvik 3:4 och 3:62 har varit förfallna.

Mot bakgrund av vad som framkommit om de äldre anläggningarna och anordningarna på aktuella fastigheter bedömer Länsstyrelsen att de har smält in väl i den natur som fanns på platsen. Länsstyrelsen bedömer därför, även med beaktande av platsens topografi och huvudbyggnadernas placering, att platsen inte ska anses ha varit ianspråktagen på det sätt klaganden vill göra gällande. Huvudbyggnadernas respektive hemfridszon kan således inte anses ha sträckt sig ner mot stranden. Således finner Länsstyrelsen att allmänheten tidigare kunde färdas fritt på stora delar av fastigheterna som omfattas av strandskydd. Nu aktuella anordningar och anläggningar i form av stödmurar, betongtrappor, räcke, väg, markutfyllnader, anläggande av gräsmatta samt bryggor dominerar över naturlandskapet på ett sätt som det inte gjorde tidigare, varför de åtgärder som vidtagits på fastigheterna bedöms avhålla allmänheten från att beträda området. Med anledning härav är de åtgärder som vidtagits förbjudna enligt 7 kap. 15 § punkt 2 miljöbalken.

Vad härefter avser frågan om åtgärderna väsentligt förändrar livsvillkoren för djur- eller växtarter gör Länsstyrelsen följande bedömning.

Av förarbetena (prop. 2008/09:119, ss. 100-101) framgår bl.a. att en väsentlig förändring kan vara både positiv och negativ från biotopsynpunkt. (...) Exempelvis bör omskapande av tomter genom schaktning och sprängning omfattas av dispensplikt av den anledningen att de väsentligen förändrar livsvillkoren för djur- och växtlivet. (...) En väsentlig förändring kan allmänt sett handla om muddring av mjukbottnar eller vassområden, utfyllnader i vattenområden, fällning av mer än ett fåtal träd, anläggande av konstgjorda stränder eller våtmarker i anslutning till befintliga vattenområden, schaktning eller ledningsdragningsdragning över större ytor, sprängningsarbeten – särskilt i vattenområdet, anläggande av pirar, kajer, båtbyggor eller större badbyggor m.m.

Länsstyrelsen kan konstatera att stora markarbeten innefattande sprängningar, anläggande av väg, gräsmatta och markutfyllnader har genomförts på ett stort område på fastigheterna Fjällsvik 3:4 och 3:62. Fastigheterna har genom vidtagna åtgärder omskapats och naturförutsättningarna här härmed ändrats. Länsstyrelsen bedömer därför att åtgärderna avseende sprängning och markutfyllnader för att skapa en väg och gräsmatta samt markutfyllnader i anslutning till våtmark och i vattenområde (punkterna 4-8 samt 11-12) har inneburit att livsvillkoren för djur- och växtarter har förändrats i väsentlig omfattning.

BESLUT

Datum
2014-11-06

Beteckning
5051-8173-2012

Frågan om föreläggandena är motiverade

Enligt 26 kap. 9 § första och andra styckena miljöbalken får en tillsynsmyndighet meddela de förelägganden och förbud som behövs i ett enskilt fall för att denna balk samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska efterlevas. Mer ingripande åtgärder än vad som behövs i det enskilda fallet får inte tillgripas. I 26 kap. 14 § miljöbalken anges att beslut om förelägganden får förenas med vite.

Enligt 3 § lagen (1985:206) om viten ska, när vite föreläggs, det fastställas till ett belopp som med hänsyn till vad som är känt om adressatens ekonomiska förhållanden och till omständigheterna i övrigt kan antas förmå honom att följa det föreläggande som är förenat med vitet.

Som framgår ovan bedömer Länsstyrelsen att åtgärderna som vidtagits inom strandskyddsområdet är förbjudna enligt 7 kap. 15 § miljöbalken. Frågan blir därför om ingripandet är motiverat.

Avseende de olovliga åtgärderna inom strandskyddsområdet för vilka någon dispensansökan inte föreligger anser Länsstyrelsen att nämnden haft fog för att förelägga om rättelse i form av undanröjande, återställande respektive bortforslande. Länsstyrelsen anser vidare att föreläggandena inte är mer ingripande än vad som behövs. Vad gäller föreläggandet i punkt 7 konstaterar Länsstyrelsen att det är markutfyllnaden i den del som har utförts inom strandskyddat område som avses. Föreläggandet får därför anses vara tillräckligt tydligt. Vad gäller föreläggandena om att återställa plats efter olovlig sprängning i punkterna 6 och 11 finner Länsstyrelsen att det mest sannolika är att den ursprungliga marknivån är sådan som framgår av bilderna 6 och 11. Vad Lennart Strand har anfört medför ingen annan bedömning. Avseende föreläggandet i punkt 5, att ta bort olovlig markutfyllnad vid strandlinjen, anser Länsstyrelsen att borttagandet på sikt leder till att området kan återgå till sitt ursprungliga tillstånd och att det därför får accepteras att återställandet av området på kort sikt innebär ett ingrepp i naturen. Lennart Strand har anfört att punkt 5 avser stenmängder som han inte har placerat där. Oavsett vem som placerat stenmängderna på platsen kan konstateras att ett föreläggande kan riktas mot Lennart Strand, då han är fastighetsägare, och således äger vidta åtgärder på platsen.

Sammanfattningsvis anser Länsstyrelsen att föreläggandena är så tydliga att de kan efterföljas av Lennart Strand. Länsstyrelsen anser att det har varit befogat att förena föreläggandena med löpande vite. Lennart Strand har inte anfört något om att vitesbeloppen skulle vara oskäligen, varför Länsstyrelsen inte bedömer vitesbeloppens storlek.

Brister i handläggningen och bristfällig beslutsmotivering

Lennart Strand har anfört att beslutet ska upphävas p.g.a. brister i service-skyldigheten, bl.a. eftersom handläggaren nekat önskan om att lämna muntliga uppgifter i ärendet. Enligt 14 § första stycket förvaltningslagen (1986:223), FL,

BESLUT

Datum
2014-11-06

Beteckning
5051-8173-2012

ska en sökande, klagande eller annan part som vill lämna uppgifter muntligt i ett ärende som avser myndighetsutövning mot en enskild få tillfälle till det, om det kan ske med hänsyn till arbetets behöriga gång. Ändamålet med denna bestämmelse är att enskilda, som är ovana vid att uttrycka sig skriftligt, kan ha svårt att meddela sig med myndigheter på det sättet. Muntliga inslag i förfarandet kan underlätta kontakten och bidra till att enskilda får den vägledning och annan service hos myndigheterna som de behöver för att kunna ta till vara sin rätt.

Länsstyrelsen anser att Lennart Strand borde, trots att han hade anlitat ett ombud, ha fått tillfälle att lämna muntliga uppgifter. Att han nekades detta innebär att ett handlägningsfel föreligger. Länsstyrelsen anser att Lennart Strand ändå har kunnat ta till vara sin rätt, varför handlägningsfelet inte bedöms vara av så allvarlig art att det utgör skäl för att upphäva beslutet.

Vad därefter gäller beslutsmotivering ska ett beslut enligt 20 § FL innehålla de skäl som har bestämt utgången. Länsstyrelsen kan konstatera att motiveringen i det överklagade beslutet innehåller tillämpliga lagrum och hur situationen bedöms utifrån kontorets uppfattning om sakförhållandena på de aktuella fastigheterna. Vidare anges i motiveringen att fastighetsägaren har inkommit med en omfattande skrivelse, men att kontorets bedömning kvarstår. Under rubriken "underlag för bedömning" anges bl.a. Lennart Strands skrivelse daterad den 9 januari 2012. Länsstyrelsen anser att det vore önskvärt att Lennart Strands uppgifter hade bemötts i de avseende dessa avvek från kontorets uppfattning. Enligt Länsstyrelsens mening är denna brist dock inte sådan att den utgör skäl för att upphäva beslutet p.g.a. bristfällig motivering.

Vad Lennart Strand har anfört om formella fel avseende brister i handläggningen och bristfällig beslutsmotivering utgör enligt ovanstående resonemang inte att beslutet ska upphävas på dessa grunder.

Tillsynsavgiften

Enligt 26 kap. 2 § miljöbalken har tillsynsmyndigheten en skyldighet att anmäla överträdelse av miljöbalkens bestämmelser till polis- eller åklagarmyndighet, om det finns misstanke om brott.

Enligt 27 kap 1 § miljöbalken får kommunen ta ut avgift för kostnader för prövning och tillsyn enligt miljöbalken enligt föreskrifter som bestäms av kommunfullmäktige.

I taxa för Värmdö kommuns prövning och tillsyn inom miljö- och hälsoskyddsområdet samt strålskyddslagen (taxan), antagen av kommunfullmäktige den 28 september 2011 och gällande från och med den 1 januari 2012, anges att avgift tas ut enligt vad som framgår i taxebilagan med angivet belopp. Enligt 21 § taxan får avgift sättas ned eller efterskänkas om det finns särskilda skäl med hänsyn till verksamhetens art och omfattning, tillsynsbehovet, nedlagd arbetstid och övriga

Datum
2014-11-06

Beteckning
5051-8173-2012

omständigheter. Av taxebilagan framgår att för upprättande av anmälan till polis eller åklagare enligt 26 kap. 2 § miljöbalken tas en fast avgift om 4 400 kr ut.

I förevarande ärende har nämnden beslutat att påföra en tillsynsavgift om 4 400 kr. Länsstyrelsen kan konstatera att detta är i enlighet med taxan. Klaganden har anfört att åtalsanmälan varit obefogad. Länsstyrelsen anser inte att brottsmisstanken varit obefogad, och därför har nämnden haft en skyldighet att åtalsanmäla åtgärderna på fastigheterna Fjällsvik 3:4 och 3:62. Nämnden har således haft fog för att besluta om avgiften. Det har inte framkommit skäl att sätta ned eller efterskänka avgiften. Vad klaganden har anfört medför ingen annan bedömning. Överklagandet ska således avslås även i denna del.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas till Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt enligt bilaga.

Beslut har fattats av länsassessorn Christine Vallhagen. I handläggningen har även naturvårdshandläggaren Britt Forsén deltagit.

Christine Vallhagen

Kopia till:

Bygg-, miljö- och hälsoskyddsnämnden i Värmdö kommun

Hur man överklagar hos Mark- och miljödomstolen

Var ska beslutet överklagas

Länsstyrelsens beslut kan skriftligen överklagas till **Mark- och miljödomstolen**.

Hur man utformar sitt överklagande m.m.

I skrivelsen ska du

- tala om vilket beslut du överklagar, t.ex. genom att ange ärendets nummer (diarienumret)
- redogöra för hur du anser att beslutet ska ändras.

Du bör också redogöra för varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Du kan givetvis anlita ombud att sköta överklagandet åt dig.

Behöver du veta mer om hur du ska gå till väga, så ring eller skriv till Länsstyrelsen.

Övriga handlingar

Om du har handlingar eller annat som du anser stöder din ståndpunkt, så bör du skicka med det.

Var inlämnas överklagandet

Din skrivelse ska inlämnas/skickas **till Länsstyrelsen** och inte till Mark- och miljödomstolen.

Tid för överklagande

Länsstyrelsen måste ha fått din skrivelse **inom tre veckor** från den dag **du fick del av beslutet**, annars kan ditt överklagande inte tas upp.

Underteckna överklagandet

Din skrivelse ska undertecknas och namnteckningen förtydligas. Uppge också postadress och telefonnummer.

2014-11-18

Länsstyrelsen
Stockholm

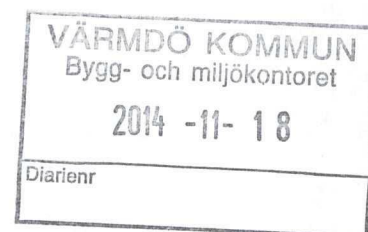
Enheten för överklaganden

211

UNDERRÄTTELSE

Datum
2014-11-17

5051-8173-2012

**Angående beslut 5051-8173-2012, fastigheterna Fjällsvik
3:4 och Fjällsvik 3:62 i Värmdö kommun**

Det saknades sidor i beslutet som sändes 2014-11-06.
Bifogar nya kopior av beslutet.

Anne Wetterberg
administratör

Postadress

Länsstyrelsen
Enheten för överklaganden
Box 22067
104 22 STOCKHOLM

Besöksadress

Hantverkargatan 29

Telefon

010-223 10 00 (vxl)

Fax:

010-223 11 101

E-post/webbplats

stockholm@lansstyrelsen.se
www.lansstyrelsen.se/stockholm

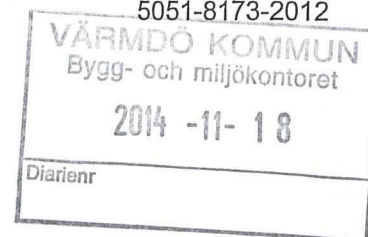
**Länstyrelsen
Stockholm**

Enheten för överklaganden
Christine Vallhagen
010-223 16 52

BESLUT

Datum
2014-11-06

Beteckning
5051-8173-2012

Klagande

Lennart Strand
Ombud: advokaten Karin Hernvall
Advokatfirman Åberg & Co
Box 16295
103 25 STOCKHOLM

Överklagande av vitesförelägganden avseende åtgärder inom strandskyddat område på fastigheterna Fjällsvik 3:4 och Fjällsvik 3:62 i Värmdö kommun**Beslut**

Länstyrelsen upphäver det överklagade beslutet i den del det gäller punkten 2 och återförvisar ärendet till nämnden för prövning av strandskyddsdispens i efterhand för bryggan på fastigheten Fjällsvik 3:62.

I övriga delar avslår Länstyrelsen överklagandet.

Bakgrund

Bygg-, miljö- och hälsoskyddsnämnden i Värmdö kommun beslutade den 31 januari 2012, BMHN4, bl.a. följande beträffande fastigheterna Fjällsvik 3:62 och Fjällsvik 3:4 i Värmdö kommun.

1. Förelägga Lennart Strand att vid ett löpande vite om 100 000 kronor kvartalsvis undanröja den olovligt uppförda stödmuren på Fjällsvik 3:62 senast sex månader efter att nämndens beslut vunnit laga kraft.
2. Förelägga Lennart Strand att vid ett löpande vite om 50 000 kronor kvartalsvis bortforsla den olovligt uppförda bryggan på Fjällsvik 3:62 senast sex månader efter att nämndens beslut vunnit laga kraft.
3. Förelägga Lennart Strand att vid ett löpande vite om 50 000 kronor kvartalsvis undanröja den olovligt uppförda betongtrappan samt räcken och stödmur på Fjällsvik 3:62 senast sex månader efter att nämndens beslut vunnit laga kraft.
4. Förelägga Lennart Strand att vid ett löpande vite om 100 000 kronor kvartalsvis undanröja den olovligt anlagda vägen samt markutfyllnader på Fjällsvik 3:62 och Fjällsvik 3:4 senast sex månader efter att nämndens beslut vunnit laga kraft.
5. Förelägga Lennart Strand att vid ett löpande vite om 100 000 kronor kvartalsvis undanröja den olovliga markutfyllnaden på Fjällsvik 3:62 och

BESLUT

Datum
2014-11-06

Beteckning
5051-8173-2012

- Fjällsvik 3:4 senast sex månader efter att nämndens beslut vunnit laga kraft.
6. Förelägga Lennart Strand att vid ett löpande vite om 100 000 kronor kvartalsvis återställa platsen efter olovlig sprängning på Fjällsvik 3:62, till ursprunglig marknivå senast sex månader efter att nämndens beslut vunnit laga kraft.
  7. Förelägga Lennart Strand att vid ett löpande vite om 100 000 kronor kvartalsvis undanröja den olovliga markutfyllnaden i våtmarken samt i anslutning till denna på Fjällsvik 3:62 senast sex månader efter att nämndens beslut vunnit laga kraft.
  8. Förelägga Lennart Strand att vid ett vite om 100 000 kronor kvartalsvis undanröja den olovliga markutfyllnaden på Fjällsvik 3:4 senast sex månader efter att nämndens beslut vunnit laga kraft.
  9. Förelägga Lennart Strand att vid ett löpande vite om 50 000 kronor kvartalsvis bortforsla den olovligt uppförda bryggan på Fjällsvik 3:4 senast sex månader efter att nämndens beslut vunnit laga kraft.
  10. Förelägga Lennart Strand att vid ett löpande vite om 50 000 kronor kvartalsvis undanröja den olovligt uppförda betongtrappan på Fjällsvik 3:4 senast sex månader efter att nämndens beslut vunnit laga kraft.
  11. Förelägga Lennart Strand att vid ett löpande vite om 100 000 kronor kvartalsvis återställa platsen, efter olovlig sprängning på Fjällsvik 3:4, till ursprunglig marknivå senast sex månader efter att nämndens beslut vunnit laga kraft.
  12. Förelägga Lennart Strand att vid ett löpande vite om 100 000 kronor kvartalsvis undanröja den olovliga markutfyllnaden på Fjällsvik 3:62 senast 6 månader efter att nämndens beslut vunnit laga kraft.
  13. Beslutet gäller omedelbart även om det överklagas.
  14. Anmäla beslutet till inskrivningsmyndigheten för anteckning i fastighetsregistret.
  15. Ta ut 4 400 kronor för handläggning av åtalsanmälan enligt gällande taxa.

I nämndens beslut hänvisas till bilder och karta som bifogats för att tydliggöra vilka åtgärder som Lennart Strand föreläggs att vidta. Som skäl för beslutet angavs att åtgärderna på Fjällsvik 3:4 och 3:62 är av den omfattningen att de kräver strandskyddsdispens. Vidare bedöms att dispens inte kan beviljas för åtgärderna i efterhand, då det saknas skäl till dispens enligt 7 kap. 18 c § miljöbalken. Platsen har inte varit ianspråktagen utan har utgjorts av naturmark främst bestående av hållmarkstallskog, vilket flygfoto från 2002 visar tydligt. Fastigheterna är belägna på fastlandet och kan nås med bil varför det inte finns behov av brygga för att komma till fastigheterna. Huvudbyggnaderna på fastigheterna ligger högt belägna ca 45 meter från strandlinjen, vilket gör att strandområdet bedöms ha varit allemansrättsligt tillgängligt tidigare. Vägen, sprängningen, markutfyllnaden och betongtrappor med räcken ned till bryggorna har en privatiserande effekt på området och strider därmed mot strandskyddets syften. Sprängningar kan orsaka förändringar i markens hydrologi, vilket kan ha en negativ påverkan på växt- och djurliv i ett större område under längre tid.

Datum
2014-11-06

Beteckning
5051-8173-2012

Markutfyllnader i en tidigare hällmarkstallskog med planterad gräsmatta har medfört att förhållandena för djur- och växtliv helt har förändrats vilket strider mot strandskyddets syften. Vidare bedöms att sprängningarna och anläggandet av vägen inom strandskyddat område är ett större intrång i strandskyddet än vad som krävs för att tillgodose fastighetsägarens enskilda intresse av en väg på fastigheten. Behovet av tillfart från allmän väg fram till huvudbyggnaderna är redan tillgodosett.

Lennart Strand överklagade beslutet och yrkade därvid att punkten 13 skulle upphävas. Med anledning av detta yrkande ändrade Länsstyrelsen i delbeslut den 20 mars 2012 det överklagade beslutet i den del det avsåg punkten 13 och bestämde att endast beslutet att ta ut en avgift för åtalsanmälan med 4 400 kronor skulle gälla omedelbart även om det överklagats.

Utöver yrkandet att upphäva punkt 13 har Lennart Strand yrkat att punkterna 1 – 12 angående föreläggande om skyldighet för honom att vidta åtgärder upphävs. Han yrkar vidare att Länsstyrelsen meddelar strandskyddsdispens vad gäller återuppförande av brygga på Fjällsvik 3:62, i enlighet med vad han har anfört angående punkten 2 på sidan 2 i inlägga daterad den 9 januari 2009. Han yrkar dessutom att punkt 15 upphävs. Han har anfört bl.a. följande till stöd för sin talan. Hans yttrande över kommunens tjänsteskrivelse innehåller redovisning av hans inställning, rättsliga grunder samt omfattande beskrivning av sakförhållandena. I stora stycken omkullkastas de omständigheter som kontorets tjänsteskrivelse stödjer sig på och således de slutsatser som presenteras i tjänsteskrivelsen. Han har i yttrandet presenterat bevisning till styrkande av att kontorets utgångspunkter i väsentliga hänseenden är felaktiga och att de av honom presenterade sakförhållandena är de korrekta. Han önskade sammanträda med kontoret för att reda ut sakomständigheterna efter det att kontoret tagit del av yttrandet. Av 4, 5 och 7 §§ förvaltningslagen framgår den serviceskyldighet som åligger myndigheter, liksom att ärenden mot enskilda ska handläggas rättssäkert. Av 14 § förvaltningslagen framgår parts rätt att lämna muntliga uppgifter ifråga om myndighetsutövning. Det anges att part ska få tillfälle till det om det kan ske med hänsyn till arbetets behöriga gång. Den 17 januari 2012 ringde hans ombud upp handläggaren för att bestämma datum för sammanträde. Handläggaren nekade dock att ta emot honom för ett sammanträde. Hon avsåg inte ändra något i tjänsteskrivelsen, varken sakomständigheter eller bedömningar, och hon avsåg inte föreslå nämnden att bordlägga ärendet. Handläggningen av ärendet strider mot i förvaltningslagen angivna bestämmelser. Enligt 20 § förvaltningslagen ska ett beslut innehålla de skäl som har bestämt utgången. Nämnden har inte tillämpat denna bestämmelse då inte någon del av vad han har yttrat finns redovisat. Resonemang och avvägning utifrån vad parterna anfört rörande sakförhållanden och rättslig bedömning saknas helt. Det åligger myndigheten att i vart fall kortfattat återge varför det som den enskilde anfört inte tillmäts någon betydelse och varför avvägningen av de olika argumenten utfallit till nackdel för den enskilde. Motiveringens syfte är vidare att underrätta den enskilde hur myndigheten har bedömt utredningen. Bristerna i beslutsmotiveringen är

Datum
2014-11-06

Beteckning
5051-8173-2012

uppenbara, då den endast innehåller vad kontoret anfört. Angivandet att kontorets bedömning kvarstår efter att fastighetsägaren inkommit med yttrande utgör endast en upplysning att han har yttrat sig och motsvarar inte kraven i förvaltningslagen. Den expertutredning avseende miljön som upprättats omnämns över huvudtaget inte, vilket är anmärkningsvärt när föreläggandena om rättelse stödjer sig på miljömässiga påståenden om påverkan på djur och natur. I sak vidhåller han de omständigheter och grunder som redovisas i yttrandet den 9 januari 2012 till styrkande av att han inte är skyldig att vidta angivna åtgärder i punkterna 1 – 12. Eftersom kontoret inte ställt sig till förfogande saknar dock avsnitt 3 i yttrandet avseende förslag till återställningsåtgärder aktualitet. Vad gäller punkten 15 har åtalsanmälan varit obefogad. Redovisning av hur beloppet för handläggning av åtalsanmälan räknats fram saknas. Vidare yrkar han att Länsstyrelsen besöker fastigheterna samt muntlig förhandling.

I yttrande den 9 januari 2012 över tjänsteskrivelsen har bl.a. följande anförts.

1. Han bestrider skyldighet att undanröja stödmuren på Fjällsvik 3:62 då den inte utgör en åtgärd som inkräktar på strandskyddet. Muren är placerad på område i närheten av huvudbyggnaden och där allmänheten, oaktat muren, inte färdas fritt. Området mellan huvudbyggnaden och stranden har i och med tidigare gångstråk och tidigare sjöstuga varit i anspråktaget. Ingen allmänhet har således rört sig i detta område. Natur- och miljömässigt har stödmuren ingen negativ inverkan. Den kan till och med förbättra möjligheterna för kalkgynnade växter att trivas.
2. Han bestrider skyldighet att undanröja bryggan på Fjällsvik 3:62. Bryggan är belägen och uppförd på plats där det tidigare fanns en brygga, vilket bl.a. framgår av gamla infästningar i klippväggen vid bryggan. Karaktären och storleken på den återuppförda bryggan (cirka 20 kvm) motsvarar i huvudsak den tidigare bryggan. Bryggan återuppfördes 2007 genom att använda befintliga dubbhål i berget för att få bryggan att motsvara samma storlek och läge som tidigare brygga. Befintliga rester av den gamla bryggan fanns då och bestod av järndubbar i berget och bjälkar och plankor. Bryggan är belägen längs med strandlinjen och används som en till skärgårdsfastighet sedvanlig bad- och solbrygga, liksom för att angöra en båt för fritidsändamål. Även innan bryggans återuppförande 2007 användes platsen för bl.a. bad från klipporna. Området för bryggan är således sedan länge ianspråktaget. Växt- och djurlivet påverkas inte av bryggan. Han söker strandskyddsdispens i efterhand för bryggan. Med tanke på bryggans begränsade storlek, att platsen varit ianspråktagen av tidigare och nuvarande fastighetsägare sedan flera år för bl.a. bad genom en tidigare brygga och från klipporna samt att växt- och djurlivet lämnas opåverkat föreligger skäl enligt intresseprövningen enligt 7 kap. 25 § miljöbalken att medge begärd dispens. Att inte tillåta fastighetsägare brygga för eget bruk vore att gå längre än vad som krävs för att syftet med strandskyddet skall tillgodoses.
3. Han bestrider skyldighet att undanröja betongtrappa, räcken och stödmur på Fjällsvik 3:62. Dessa åtgärder utgör endast förstärkningsåtgärder av delar av tidigare befintliga naturstenstrappor, delvis undergjutna med betong och vars underhåll var eftersatt.

BESLUT

5 (13)

Datum
2014-11-06

Beteckning
5051-8173-2012

4. Han bestrider skyldighet att undanröja väg och markutfyllnader på Fjällsvik 3:62 och Fjällsvik 3:4.
5. Han bestrider skyldighet att undanröja markutfyllnaden på Fjällsvik 3:62 och Fjällsvik 3:4. Bild 5 a-b visar stenmängder som han inte placerat där, vilket framgår av stenarnas karaktär. De stenmängder som han placerat där har till viss del avlägsnats i samråd med länsstyrelsen. Kvarvarande stenar utgör inte en åtgärd som inkräktar på strandskyddet. De påverkar inte allmänhetens tillträde från vattnet. Möjligheten att bevara livsvillkoren för djur- och växtlivet på land och i vatten har inte påverkats av stenarna. Inte heller har dessa arbeten väsentligt förändrat livsvillkoren för djur- eller växtarter.
6. Han bestrider skyldighet att återställa plats efter sprängning på Fjällsvik 3:62 till ursprunglig marknivå. Utförd sprängning har inte påverkat allmänhetens möjlighet att beträda området i förhållande till innan åtgärden utfördes. Inte heller har möjligheten att bevara livsvillkoren för djur- och växtlivet på land och i vatten påverkats av sprängningarna. Dessa arbeten har inte heller väsentligt förändrat livsvillkoren för djur- eller växtarter. Kommunen har inte angivit korrekt marknivå innan sprängningen, vilket framgår av åberopade uppgifter.
7. Han bestrider skyldighet att undanröja markutfyllnad i våtmark och i anslutning till denna på Fjällsvik 3:62.
8. Han bestrider skyldighet att undanröja markutfyllnaden på Fjällsvik 3:4.
9. Han bestrider skyldighet att undanröja bryggan på Fjällsvik 3:4. Bryggan var belägen på aktuell plats vid tillträdet 1997. Den åtgärd som han vidtagit är att 2001 – 2010 renovera bryggan. Bryggan är belägen längs med strandlinjen och används som bad- och solbrygga, liksom för att angöra en båt för fritidsändamål. Området för bryggan är således sedan länge ianspråktaget. Någon skyldighet att enligt bestämmelser i 7 kap. miljöbalken söka strandskyddsdispens för renovering av befintlig brygga föreligger inte.
10. Han bestrider skyldighet att undanröja betongtrappan på Fjällsvik 3:4. Betongen utgör förstärkningsåtgärder av del av tidigare befintliga naturstens-trappor, delvis undergjutna med betong och vars underhåll var eftersatt.
11. Han bestrider skyldighet att återställa plats efter sprängning på Fjällsvik 3:4 till ursprunglig marknivå. Utförd sprängning har inte påverkat allmänhetens möjlighet att beträda området i förhållande till innan åtgärden. Inte heller har möjligheten att bevara livsvillkoren för djur- och växtlivet på land och i vatten påverkats av sprängningarna. Dessa arbeten har inte heller väsentligt förändrat livsvillkoren för djur- eller växtarter. Kommunen har inte angivit korrekt marknivå innan sprängningen, vilket framgår av åberopade uppgifter.
12. Han bestrider skyldighet att undanröja markutfyllnad på Fjällsvik 3:62.

I yttrandet den 9 januari 2012 anförs bl.a. följande under rubriken sakomständigheter. Han köpte fastigheterna 1997. Fjällsvik 3:4 var bebyggd med huvudbyggnad, toalett/förråd, förrådsbyggnad, garage och gäststuga. Fjällsvik 3:62 var bebyggd med huvudbyggnad, sjöstuga, snickarbod, förrådsbyggnad, pumphus och två gäststugor. Bredvid huvudbyggnaden fanns en uteplats. Vissa av dessa mindre byggnader har rivits. Huvudbyggnaden, parkeringsområdet och uteplatsen är kvar. Huvudbyggnaden är belägna cirka 45 meter från strandlinjen och sjöstugan var

BESLUT

6 (13)

Datum
2014-11-06Beteckning
5051-8173-2012

belägen cirka 18 meter från strandlinjen. Sjöstugan revs 2007 eftersom den var i dåligt skick. Från varje huvudbyggnad gick stigar med naturstenstrappor och på vissa delar gjutna trappor samt räcken (cirka 45 meter långa) ned till naturstenstrappor (cirka 10-15 meter långa) som gick ned till strandlinjen för att kunna ta sig till bryggorna. För de sista 10-15 meter till respektive brygga fanns fullständiga naturstenstrappor för att underlätta för fastighetsägarna att ta sig till dessa bryggor. Mellan den norra stigen och naturstenstrapporna på Fjällsvik 3:62 fanns det en plan yta uppgående till cirka 100 kvm. Denna plats användes som arbetsplats, upplagsplats och uppställningsplats för båtar. Mellan fastigheterna fanns terrasseringar där stenar lagts upp för att få plana ytor att använda som uteplats. Längre söderut på Fjällsvik 3:62 fanns det ytterligare en brygga, som numera är borttagen. Även till denna brygga gick en stig. Längs med strandlinjen, cirka 10-15 meter upp mot land fanns det ett etablerat gångstråk som var cirka 1 meter brett. I den norra delen övergick vägen till en stig som fortsatte upp mot huvudbyggnaden på Fjällsvik 3:62. Ovan redovisade vägar, stigar, trappor och bryggor gick fortfarande att använda för sitt ändamål även om de kan sägas vara bristfälligt utförda och sparsamt underhållna. Befintliga vägar, stigar, gångstråk, trappor, terrasseringar, plan yta, bryggor och badplats hade en privatiserande effekt på området. Markområdena mellan huvudbyggnaderna och strandlinjen var således inte allemansrättsligt tillgängliga. Det var med dessa förutsättningar som han köpte fastigheterna. Arbetena och åtgärderna har inneburit att befintlig väg/stig/etablerat gångstråk från och med strandlinjen i den norra delen av Fjällsvik 3:4 och söderut och upp till huvudbyggnaden på Fjällsvik 3:62 (totalt cirka 165 meter) genom sprängningsarbeten och markutfyllnader utformats till en bredare väg, att en badbrygga rivits i den södra delen av Fjällsvik 3:62, att en brygga återuppförts på Fjällsvik 3:62, att en brygga renoverats på Fjällsvik 3:4, att delar av två befintliga naturstenstrappor till var sin brygga förstärkts och breddats samt att 16 träd (tolv tallar och fyra björkar) och fem enbuskar huggits ned. Påståendet i tjänsteskrivelsen om att platsen inte har varit ianspråktagen utan har utgjorts av naturmark, främst hällmarkstallskog är inte korrekt vad gäller fastighetsägarnas nyttjande av fastigheterna. Av redovisningen ovan framgår att området mellan huvudbyggnaderna och strandlinjen på de båda fastigheterna används sedan länge av fastighetsägarna; det har sedan länge funnits stigar, terrasseringar och naturstenstrappor ned till strandlinjen för nyttjande av tre bryggor. Naturtypen kan i och för sig kallas naturmark och flertalet av träden utgörs av hällmarkstallskog. Redan innan breddning av väg/stig/gångstråk, sprängning, markutfyllnader, betongtrappor, stödmur och räcken har således marken varit ianspråktagen av tidigare och nuvarande fastighetsägare. Nämnade åtgärder har således endast förstärkt befintlig användning av marken. Vad gäller vägen vill han även framhålla att vägen sedan flera år framgår av kommunens egna handlingar, se exempelvis nybyggnadskarta avseende Fjällsvik 3:110, d.v.s. fastigheten som är belägen söder om Fjällsvik 3:62. Till styrkande av vad som anförts i yttrandet bifogades bl.a. plan utvisande hur det såg ut då fastigheterna köptes, miljörapport avseende åtgärdernas påverkan på djur- och växtlivet, bilder, intyganden om hur det såg ut tidigare på fastigheterna samt nybyggnadskarta upprättad 2008.

BESLUT

7 (13)

Datum
2014-11-06Beteckning
5051-8173-2012

I kompletterande skrivelse har Lennart Strand anfört huvudsakligen följande. Han vidtog åtgärderna på fastigheterna utan att söka strandskyddsdispens eftersom han anser att anordningarna har utförts inom fastigheternas hävdvunna tomtplatser. De kräver därför inte strandskyddsdispens enligt 7 kap. 15 § punkten 2 miljöbalken. De bägge fastigheterna har gångvägar, trappor och strandstuga som uppförts på 50-talet. Byggnaderna ligger ca 45 meter från vattnet. Anläggningarna har funnits i mer än 55 år och allmänhetens rätt att beträda området upphävdes samtidigt som fastigheterna bildades och anordningarna uppfördes. Det är förvånande att det i tjänsteutlåtandet utan vidare slås fast strandområdet bedöms tidigare varit allemansrättsligt tillgängligt. Han bestrider alltså kommunens uppfattning att området mellan fastigheternas huvudbyggnader och stranden är allemansrättsligt tillgängligt. Han anser att området utgör fastigheternas tomtplatser.

Efter begäran från Länsstyrelsen att klargöra huruvida åtgärderna i punkt 7 har vidtagits inom strandskyddat område samt bemöta vad klaganden anfört om att kommunens markeringar inte är korrekta har bygg-, miljö- och hälsoskyddsnämnden i Värmdö kommun anfört följande. Besluts punkt 7 berör enbart det område som ligger inom det strandskyddade området. Dock har större delen av den aktuella markutfyllnaden legat utanför det strandskyddade området. Nämnden anser att uppskattningen gällande den ursprungliga marknivån för besluts punkterna 6 och 11 gjorts med hänsyn till kvarvarande geologiska formationer samt spår efter sprängning från marknivå och upp till kvarvarande högsta punkt stämmer bättre överens än de linjer som ritats in i de intyg som klaganden hänvisar till. Att både Nyberg och Ilmehed, utan hänvisning till äldre fotografier, kommer ihåg hur de aktuella områdenas marknivåer såg ut år 1997 anser nämnden är förvånansvärt.

Lennart Strand har i genmäle anfört bl.a. följande. Den brottsanmälan som Värmdö kommun vidtog den 23 juni 2011 mot Lennart Strand rörande brott mot områdesskydd har efter omfattande utredning resulterat i beslut den 4 februari 2014 om att åtal inte väcks. I denna utredning ingick bl.a. hans yttrande den 9 januari 2012. Vad han anförde i detta yttrande har således bidragit till åklagarens beslut om att inte väcka åtal. Det är ett förhållande som ska räknas honom till godo vid förevarande prövning. Gällande punkterna 6 och 11 i det överklagade beslutet kan det inte vara förvånansvärt att personer som är bekanta med terrängen kommer ihåg markförhållanden och på vilket sätt de ändrats. Kommunens synpunkt i frågan saknar därmed relevans. Härtill kommer att kommunens handläggare vidgått att hon endast ”dragit ett rakt sträck”. Gällande punkten 7 är det en mindre del av område 7 som är belägen inom strandskyddsområdet. Ingen del av våtmarken är belägen inom strandskyddsområdet.

Motivering

Av handlingarna i ärendet framgår bl.a. följande. Den 20 juni 2011 inkom till bygg- och miljökontoret i Värmdö kommun en anmälan om att olovliga åtgärder hade utförts på fastigheterna Fjällsvik 3:4 och Fjällsvik 3:62. Vid kontroll i kontorets register hade ingen ansökan om strandskyddsdispens registrerats och

BESLUT

Datum
2014-11-06

Beteckning
5051-8173-2012

ingen dispens från strandskyddsbestämmelserna beviljats för åtgärderna på fastigheten. Vid inspektion kunde konstateras att omfattande sprängningar hade skett på fastigheterna. En ca 220 meter lång och 3 meter bred väg hade anlagts, sprängsten hade dumpats och delvis fyllt ut en mosse samt dumpats i havet. Den 15 juli 2011 sändes ärendet till Länsstyrelsen för kännedom. Vid Länsstyrelsens platsbesök kom man överens med fastighetsägaren om att ta bort de stenar som låg i våtmarken samt stenarna i vattenområdet. Efter att fastighetsägaren gjorde detta avslutade Länsstyrelsen ärendet om tillsyn av vattenverksamhet. En ca två meter hög stödmur har anlagts på fastigheten Fjällsvik 3:62. En ca 10 meter lång brygga har anlagts på Fjällsvik 3:62. I anslutning till brygga har en betongtrappa med räcke anlagts. En ca 5 meter lång brygga har anlagts på Fjällsvik 3:4 samt betongtrappa i anslutning till denna. Den 23 juni 2011 anmäldes misstanke om brott mot områdesskyddet i enlighet med 26 kap. 2 § miljöbalken.

Inledningsvis bedömer Länsstyrelsen att ärendet kan avgöras utifrån de handlingar i form av kartor, fotografier och skriftliga inlagor, som finns i ärendet, varför besiktning på platsen inte anses nödvändig. Vad gäller yrkandet om muntlig förhandling med förhör kan påpekas att Länsstyrelsen inte är en domstol utan en förvaltningsmyndighet varför möjlighet att hålla muntlig förhandling saknas. Yrkandet får istället ses som en begäran om att få lämna uppgifter muntligt. Klaganden har genom sitt ombud givits tillfälle att lämna muntliga uppgifter i ärendet, men avstått.

Samtliga åtgärder som avses i punkterna 1 – 12 har vidtagits utan att dispens från strandskyddsbestämmelserna har meddelats. Lennart Strand har endast ansökt om dispens i efterhand för en av åtgärderna, avseende bryggan på fastigheten Fjällsvik 3:62 (punkt 2). Dispensfrågan kan emellertid inte anses ha prövats i detta ärende som gäller föreläggande. Det får anses vara i sökandens intresse att få sin ansökan prövad innan ärendet om föreläggande avgörs. Det kan tilläggas att Länsstyrelsen är förhindrad, med hänsyn till instansordningsprincipen, att såsom första instans pröva ansökan om strandskyddsdispens för brygga på fastigheten Fjällsvik 3:62.

Då nämnden inte kan anses ha prövat ansökan om strandskyddsdispens i efterhand för bryggan på fastigheten Fjällsvik 3:62 upphäver Länsstyrelsen nämndens beslut i den del det gäller punkten 2 och återförvisar ärendet till nämnden för prövning av strandskyddsdispens i efterhand för bryggan på fastigheten Fjällsvik 3:62.

Lennart Strand har inte ansökt om strandskyddsdispens i efterhand för någon av de andra åtgärderna på Fjällsvik 3:4 och 3:62. Vid Länsstyrelsens prövning av föreläggandena i punkterna 1 samt 3-12 kommer således inte beaktas huruvida det förelegat förutsättningar för att meddela dispens i efterhand med stöd av 7 kap. 18 c § miljöbalken. Prövningen av ett beslut att undanröja en åtgärd som vidtagits i strid mot strandskyddsbestämmelserna innefattar alltså inte någon prövning av huruvida dispens i och för sig kan ges från bestämmelserna. Utgångspunkten för Länsstyrelsens prövning är istället om åtgärderna omfattas av något av de förbud

BESLUT

Datum
2014-11-06

Beteckning
5051-8173-2012

som gäller inom strandskyddsområden och, om så befinns vara fallet, om ingripandet är motiverat (jfr. MÖD 2011:17).

Frågan om åtgärderna är förbjudna enligt strandskyddsbestämmelserna

Enligt 7 kap. 13 och 14 §§ miljöbalken råder strandskydd vid havet och vid insjöar och vattendrag. Syftet med strandskyddet är att trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden och bevara goda livsvillkor på land och i vatten för djur- och växtlivet. Strandskyddet omfattar land- och vattenområdet intill 100 meter från strandlinjen.

Av 7 kap. 15 § punkterna 2 och 4 miljöbalken framgår att inom strandskyddsområdet är det förbjudet att utföra anläggningar och anordningar om det hindrar eller avhåller allmänheten från att beträda ett område där den annars skulle ha fått färdas fritt eller att vidta åtgärder som väsentligt förändrar livsvillkoren för djur- eller växtarter.

I förarbetena (prop. 1997/98:45, del 2, s. 86) sägs att exempel på anläggningar och anordningar som kan vara otillåtna är staket, bersåer, grillplatser, lekplatser, trädgårdsgångar, flaggstänger, trädgårdsland, vägar, parkeringsplatser, campingplatser, golfbanor, tennisbanor, upplag för sprängsten, båtupptagningsanordningar, bryggor och pirar. I Naturvårdverkets och Boverkets handbok Strandskydd – en vägledning för planering och prövning, Handbok 2009:4, utgåva 2, anges vidare gräsmattor som exempel på anläggningar och anordningar som omfattas av strandskyddslagstiftning. I dom den 29 juni 2012 (mål nr M 202-12) fann Mark- och miljööverdomstolen att anläggande av gräsmatta var jämförbart med de anläggningar och anordningar som exemplifieras i förarbetena till strandskyddsbestämmelserna och de omfattas därför av förbudet i 7 kap. 15 § punkt 2 miljöbalken.

Länsstyrelsen finner att stödmurar, betongtrapporna, räcken, bryggan på Fjällsvik 3:4 samt vägen med markutfyllnader är sådana anläggningar som omfattas av förbudet i 7 kap. 15 § punkt 2 miljöbalken. Vidare bedömer Länsstyrelsen att markutfyllnaden som avses i punkt 8 hör till väganläggningen och att markutfyllnaden enligt punkt 12 har inneburit anläggande av en gräsmatta. Även dessa båda åtgärder bedöms därför utgöra anläggningar som omfattas av 7 kap. 15 § punkt 2 miljöbalken. Markutfyllnaderna som avses i punkterna 5 och 7 får anses vara sådana upplag för sprängsten som omfattas av bestämmelsen.

Frågan är om allmänheten tidigare kunde färdas fritt i det aktuella området och om de anläggningar och anordningar som det överklagade beslutet gäller hindrar eller avhåller allmänheten från att beträda området.

Av vad som framkommit i ärendet är huvudbyggnaderna på respektive fastighet placerade ca 45 meter från strandlinjen och marken ned mot vattnet sluttar kraftigt. Det har inte framkommit annat än att naturen på platsen tidigare har bestått av hållmark med tallskog. Vad gäller äldre anläggningar på fastigheterna

BESLUT

Datum
2014-11-06

Beteckning
5051-8173-2012

Fjällsvik 3:4 och 3:62 får det anses vara ostridigt att där fanns gångstigar på de delar av fastigheterna som sluttar ner mot vattnet och att det fanns naturstenstrappor. Vidare har det funnits en brygga på respektive fastighet. I övrigt har det framkommit att de tidigare anläggningarna och anordningarna på fastigheterna Fjällsvik 3:4 och 3:62 har varit förfallna.

Mot bakgrund av vad som framkommit om de äldre anläggningarna och anordningarna på aktuella fastigheter bedömer Länsstyrelsen att de har smält in väl i den natur som fanns på platsen. Länsstyrelsen bedömer därför, även med beaktande av platsens topografi och huvudbyggnadernas placering, att platsen inte ska anses ha varit ianspråktagen på det sätt klaganden vill göra gällande. Huvudbyggnadernas respektive hemfridszon kan således inte anses ha sträckt sig ner mot stranden. Således finner Länsstyrelsen att allmänheten tidigare kunde färdas fritt på stora delar av fastigheterna som omfattas av strandskydd. Nu aktuella anordningar och anläggningar i form av stödmurar, betongtrappor, räcke, väg, markutfyllnader, anläggande av gräsmatta samt bryggor dominerar över naturlandskapet på ett sätt som det inte gjorde tidigare, varför de åtgärder som vidtagits på fastigheterna bedöms avhålla allmänheten från att beträda området. Med anledning härav är de åtgärder som vidtagits förbjudna enligt 7 kap. 15 § punkt 2 miljöbalken.

Vad härefter avser frågan om åtgärderna väsentligt förändrar livsvillkoren för djur- eller växtarter gör Länsstyrelsen följande bedömning.

Av förarbetena (prop. 2008/09:119, ss. 100-101) framgår bl.a. att en väsentlig förändring kan vara både positiv och negativ från biotopsynpunkt. (...) Exempelvis bör omskapande av tomter genom schaktning och sprängning omfattas av dispensplikt av den anledningen att de väsentligen förändrar livsvillkoren för djur- och växtlivet. (...) En väsentlig förändring kan allmänt sett handla om muddring av mjukbottnar eller vassområden, utfyllnader i vattenområden, fällning av mer än ett fåtal träd, anläggande av konstgjorda stränder eller våtmarker i anslutning till befintliga vattenområden, schaktning eller ledningsdragning över större ytor, sprängningsarbeten – särskilt i vattenområdet, anläggande av pirar, kajer, båtbyggor eller större badbyggor m.m.

Länsstyrelsen kan konstatera att stora markarbeten innefattande sprängningar, anläggande av väg, gräsmatta och markutfyllnader har genomförts på ett stort område på fastigheterna Fjällsvik 3:4 och 3:62. Fastigheterna har genom vidtagna åtgärder omskapats och naturförutsättningarna här härmed ändrats. Länsstyrelsen bedömer därför att åtgärderna avseende sprängning och markutfyllnader för att skapa en väg och gräsmatta samt markutfyllnader i anslutning till våtmark och i vattenområde (punkterna 4-8 samt 11-12) har inneburit att livsvillkoren för djur- och växtarter har förändrats i väsentlig omfattning.

BESLUT

Datum
2014-11-06Beteckning
5051-8173-2012Frågan om föreläggandena är motiverade

Enligt 26 kap. 9 § första och andra styckena miljöbalken får en tillsynsmyndighet meddela de förelägganden och förbud som behövs i ett enskilt fall för att denna balk samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska efterlevas. Mer ingripande åtgärder än vad som behövs i det enskilda fallet får inte tillgripas. I 26 kap. 14 § miljöbalken anges att beslut om förelägganden får förenas med vite.

Enligt 3 § lagen (1985:206) om viten ska, när vite föreläggs, det fastställas till ett belopp som med hänsyn till vad som är känt om adressatens ekonomiska förhållanden och till omständigheterna i övrigt kan antas förmå honom att följa det föreläggande som är förenat med vitet.

Som framgår ovan bedömer Länsstyrelsen att åtgärderna som vidtagits inom strandskyddsområdet är förbjudna enligt 7 kap. 15 § miljöbalken. Frågan blir därför om ingripandet är motiverat.

Avseende de olovliga åtgärderna inom strandskyddsområdet för vilka någon dispensansökan inte föreligger anser Länsstyrelsen att nämnden haft fog för att förelägga om rättelse i form av undanröjande, återställande respektive bortforslande. Länsstyrelsen anser vidare att föreläggandena inte är mer ingripande än vad som behövs. Vad gäller föreläggandet i punkt 7 konstaterar Länsstyrelsen att det är markutfyllnaden i den del som har utförts inom strandskyddat område som avses. Föreläggandet får därför anses vara tillräckligt tydligt. Vad gäller föreläggandena om att återställa plats efter olovlig sprängning i punkterna 6 och 11 finner Länsstyrelsen att det mest sannolika är att den ursprungliga marknivån är sådan som framgår av bilderna 6 och 11. Vad Lennart Strand har anfört medför ingen annan bedömning. Avseende föreläggandet i punkt 5, att ta bort olovlig markutfyllnad vid strandlinjen, anser Länsstyrelsen att borttagandet på sikt leder till att området kan återgå till sitt ursprungliga tillstånd och att det därför får accepteras att återställandet av området på kort sikt innebär ett ingrepp i naturen. Lennart Strand har anfört att punkt 5 avser stenmängder som han inte har placerat där. Oavsett vem som placerat stenmängderna på platsen kan konstateras att ett föreläggande kan riktas mot Lennart Strand, då han är fastighetsägare, och således äger vidta åtgärder på platsen.

Sammanfattningsvis anser Länsstyrelsen att föreläggandena är så tydliga att de kan efterföljas av Lennart Strand. Länsstyrelsen anser att det har varit befogat att förena föreläggandena med löpande vite. Lennart Strand har inte anfört något om att vitesbeloppen skulle vara oskäligen, varför Länsstyrelsen inte bedömer vitesbeloppens storlek.

Brister i handläggningen och bristfällig beslutsmotivering

Lennart Strand har anfört att beslutet ska upphävas p.g.a. brister i service-skyldigheten, bl.a. eftersom handläggaren nekat önskan om att lämna muntliga uppgifter i ärendet. Enligt 14 § första stycket förvaltningslagen (1986:223), FL,

Datum
2014-11-06Beteckning
5051-8173-2012

ska en sökande, klagande eller annan part som vill lämna uppgifter muntligt i ett ärende som avser myndighetsutövning mot en enskild få tillfälle till det, om det kan ske med hänsyn till arbetets behöriga gång. Ändamålet med denna bestämmelse är att enskilda, som är ovana vid att uttrycka sig skriftligt, kan ha svårt att meddela sig med myndigheter på det sättet. Muntliga inslag i förfarandet kan underlätta kontakten och bidra till att enskilda får den vägledning och annan service hos myndigheterna som de behöver för att kunna ta till vara sin rätt.

Länsstyrelsen anser att Lennart Strand borde, trots att han hade anlitat ett ombud, ha fått tillfälle att lämna muntliga uppgifter. Att han nekades detta innebär att ett handlägningsfel föreligger. Länsstyrelsen anser att Lennart Strand ändå har kunnat ta till vara sin rätt, varför handlägningsfelet inte bedöms vara av så allvarlig art att det utgör skäl för att upphäva beslutet.

Vad därefter gäller beslutsmotivering ska ett beslut enligt 20 § FL innehålla de skäl som har bestämt utgången. Länsstyrelsen kan konstatera att motiveringen i det överklagade beslutet innehåller tillämpliga lagrum och hur situationen bedöms utifrån kontorets uppfattning om sakförhållandena på de aktuella fastigheterna. Vidare anges i motiveringen att fastighetsägaren har inkommit med en omfattande skrivelse, men att kontorets bedömning kvarstår. Under rubriken "underlag för bedömning" anges bl.a. Lennart Strands skrivelse daterad den 9 januari 2012. Länsstyrelsen anser att det vore önskvärt att Lennart Strands uppgifter hade bemötts i de avseende dessa avvek från kontorets uppfattning. Enligt Länsstyrelsens mening är denna brist dock inte sådan att den utgör skäl för att upphäva beslutet p.g.a. bristfällig motivering.

Vad Lennart Strand har anfört om formella fel avseende brister i handläggningen och bristfällig beslutsmotivering utgör enligt ovanstående resonemang inte att beslutet ska upphävas på dessa grunder.

Tillsynsavgiften

Enligt 26 kap. 2 § miljöbalken har tillsynsmyndigheten en skyldighet att anmäla överträdelse av miljöbalkens bestämmelser till polis- eller åklagarmyndighet, om det finns misstanke om brott.

Enligt 27 kap 1 § miljöbalken får kommunen ta ut avgift för kostnader för prövning och tillsyn enligt miljöbalken enligt föreskrifter som bestäms av kommunfullmäktige.

I taxa för Värmdö kommuns prövning och tillsyn inom miljö- och hälsoskyddsområdet samt strålskyddslagen (taxan), antagen av kommunfullmäktige den 28 september 2011 och gällande från och med den 1 januari 2012, anges att avgift tas ut enligt vad som framgår i taxebilagan med angivet belopp. Enligt 21 § taxan får avgift sättas ned eller efterskänkas om det finns särskilda skäl med hänsyn till verksamhetens art och omfattning, tillsynsbehovet, nedlagd arbetstid och övriga

Datum
2014-11-06Beteckning
5051-8173-2012

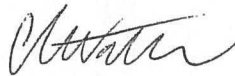
omständigheter. Av taxebilagan framgår att för upprättande av anmälan till polis eller åklagare enligt 26 kap. 2 § miljöbalken tas en fast avgift om 4 400 kr ut.

I förevarande ärende har nämnden beslutat att påföra en tillsynsavgift om 4 400 kr. Länsstyrelsen kan konstatera att detta är i enlighet med taxan. Klaganden har anfört att åtalsanmälan varit obefogad. Länsstyrelsen anser inte att brottsmisstanken varit obefogad, och därför har nämnden haft en skyldighet att åtalsanmäla åtgärderna på fastigheterna Fjällsvik 3:4 och 3:62. Nämnden har således haft fog för att besluta om avgiften. Det har inte framkommit skäl att sätta ned eller efterskänka avgiften. Vad klaganden har anfört medför ingen annan bedömning. Överklagandet ska således avslås även i denna del.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas till Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt enligt bilaga.

Beslut har fattats av länsassessorn Christine Vallhagen. I handläggningen har även naturvårdshandläggaren Britt Forsén deltagit.

Christine Vallhagen

Kopia till:

Bygg-, miljö- och hälsoskyddsnämnden i Värmdö kommun

Hur man överklagar hos Mark- och miljödomstolen

Var ska beslutet överklagas

Länsstyrelsens beslut kan skriftligen överklagas till **Mark- och miljödomstolen**.

Hur man utformar sitt överklagande m.m.

I skrivelsen ska du

- tala om vilket beslut du överklagar, t.ex. genom att ange ärendets nummer (diarienumret)
- redogöra för hur du anser att beslutet ska ändras.

Du bör också redogöra för varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Du kan givetvis anlita ombud att sköta överklagandet åt dig.

Behöver du veta mer om hur du ska gå till väga, så ring eller skriv till Länsstyrelsen.

Övriga handlingar

Om du har handlingar eller annat som du anser stöder din ståndpunkt, så bör du skicka med det.

Var inlämnas överklagandet

Din skrivelse ska inlämnas/skickas **till Länsstyrelsen** och inte till Mark- och miljödomstolen.

Tid för överklagande

Länsstyrelsen måste ha fått din skrivelse **inom tre veckor** från den dag **du fick del av beslutet**, annars kan ditt överklagande inte tas upp.

Underteckna överklagandet

Din skrivelse ska undertecknas och namnteckningen förtydligas. Uppge också postadress och telefonnummer.

Jan Casserstedt
jan.casserstedt@varmdo.se
08-570 483 16
Jurist

ÅKLAGARMYNDIGHETEN
Riksenheten för miljö- och arbetsbrottsmål
Box 73
551 52 JÖNKÖPING

Delegationsbeslut BMH 1642

FJÄLLSVIK 3:62: Beslut om att begära omprövning av beslut från åklagarmyndigheten

Beslut

Bygg-, miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att

1. begära omprövning av åklagarmyndighetens beslut i ärende AM-110057-11 avseende miljöbrott.

Ärendet

Bygg-, miljö- och hälsoskyddsnämnden i Värmdö kommun (nämnden) anmälde den 22 juni 2011 misstanke om brott mot miljöbalkens bestämmelser om områdesskydd. Nämnden fick den 5 maj 2015 kännedom om att åklagarmyndigheten hade beslutat att inte väcka åtal med hänvisning till Göta hovrätts avgörande i mål B 2457-13 och 20 kap. 6 § rättegångsbalken (1942:740).

Begäran om omprövning

Bakgrund

Enligt 7 kap. 15 § p. 2 miljöbalken (1998:808), MB, är det bl a förbjudet att utföra anläggningar eller anordningar som kan hindra allmänheten från att beträda ett område där den annars skulle ha fått färdas fritt.

Enligt 7 kap. 15 § p. 4 är det förbjudet att vidta åtgärder som väsentligt förändrar livsvillkoren för djur- eller växtarter.

Enligt 29 kap. 2 § MB ska den som med uppsåt eller oaktsamhet i ett strandskyddsområde vidtar en annan åtgärd än att uppföra en byggnad och som är förbjuden enligt 7 kap. 15 § MB dömas till böter eller till fängelse i högst två år.

De åtgärder som har utförts på fastigheterna Fjällsvik 3:4 och Fjällsvik 3:62 i Värmdö kommun är enligt vad som framkommit i nämndens handläggning av ärendet de följande:

- anläggande av stödmur,
- två bryggor,
- betongtrappa med räcke, betongtrappa,
- väg på båda fastigheterna,
- markutfyllnad i och utanför våtmark
- omfattande sprängningsarbeten på båda fastigheterna

Nämnden gör bedömningen att anläggandet av stödmuren, bryggorna, betongtrapporna och vägen är sådana förbjudna enligt 7 kap. 15 § p. 2 MB då de avhåller allmänheten från att beträda ett område där den annars skulle ha fått färdas fritt.

Anläggandet av vägen, markutfyllnaderna, sprängningsarbetena och anläggandet av trapporna är vidare sådana åtgärder som omfattas av förbudet i 7 kap. 15 § p. 4 då de väsentligt förändrar livsvillkoren för djur- och växtlivet.

Skäl för omprövning

Beslutet att inte väcka åtal motiverades genom att det inte gick att på objektiva grunder förvänta sig en fällande dom, främst på grund av ett avgörande i Göta hovrätt i mål B 2457-13.

Vad gäller detta avgörande så framgår det med stor tydlighet att domstolen enbart bedömde frågan utifrån förbudet vad gäller anläggningars avhållande verkan och att åtgärderna i det målet inte bedömdes medföra väsentliga förändringar för livsvillkoren för djur- och växtarter. Hovrätten gör också den märkliga tolkningen av strandskyddsbestämmelserna att det är en förutsättning för ansvar enligt 29 kap. 2 § MB att den som vidtar en åtgärd i strandskyddsområdet gör det i syfte att motverka strandskyddsintresset. Nämnden menar istället att det som ska prövas är om åtgärden omfattas av förbuden i 7 kap. 15 § MB och om åtgärden har vidtagits med uppsåt eller oaktsamhet. Den fråga som är väsentlig är alltså om uppsåt att vidta en viss åtgärd har funnits, inte att åtgärden ska medföra ett visst resultat såsom påverkan på djur- och växtliv eller på allmänhetens tillgång till ett strandskyddsområde.

Anläggandet av vägen, markutfyllnaderna och sprängningsarbetena är åtgärder som samtliga väsentligt förändrar livsvillkoren för djur- och växtliv. Strandskyddsbestämmelserna syftar inte enbart till att skydda vackra, särskilt skyddsvärda eller ovanliga arter utan till att långsiktigt bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet. Nämnden vill särskilt påpeka att långsiktigheten är central i dessa frågor, då arter och miljöer som idag kan tyckas oansenliga i framtiden kan ha stort värde. Inte minst är detta fallet i Stockholms skärgårdslandskap, som är under hårt exploateringsstryck.

På den plats där vägen är anlagd fanns tidigare ett system av olika organismer. Vägen medför att habitatet för dessa arter helt och hållet förändrats till en ogästvänlig miljö utan förutsättningar för arternas fortlevnad. Även i bergsmiljöer kan en mängd olika livsformer leva. Det kan röra sig om mikroorganismer i vatten i olika sprickbildningar, men också om bergsmiljöer som potentiella livsmiljöer för häckande fåglar och andra mindre djur. Våtmarker är miljöer med generellt sett mycket höga naturvärden av en mängd olika typer. De är ofta artrika och erbjuder stor variation över årets månader. Våtmarker är i många fall en förutsättning för ett rikt djur- och växtliv även i områden utanför själva våtmarken då de erbjuder skyddade uppväxtmiljöer och stor tillgång på föda. Åtgärderna som på dessa fastigheter har vidtagits är därmed tydligt av sådan typ att de väsentligt förändrar livsvillkoren för djur- och växtliv, och därmed förbjuda.

I Göta hovrätts avgörande dömdes inte till ansvar då gärningen ansågs som ringa. Nämnden anser inte att denna gärning kan betraktas som ringa, då det rör sig om mycket omfattande ingrepp i den till stor del orörda naturmiljön. De omfattande sprängningsarbetena, utfyllnaden av våtmarken och anläggandet av vägen är åtgärder av betydande omfattning. Detta ärende skiljer sig vidare i ett viktigt avseende från avgörandet i Göta hovrätt, nämligen att fastighetens strandområde i sin helhet var tillgängligt för allmänheten.

Tillsynsmyndigheter är, såsom har konstaterats av JO i ett flertal avgöranden (se bilaga), skyldiga att anmäla misstanke om brott mot miljöbalken. Det är en märklig ordning att å ena sidan ålägga myndigheter skyldighet att anmäla misstanke om brott, samtidigt som kraven för att väcka åtal sätts till sådana nivåer att straffbarhet endast i yttersta undantagsfall kan komma i fråga. De åtgärder som i detta fall har vidtagits är mycket omfattande och det kan inte komma ifråga att bedöma handlingen som ringa.

Sammanfattningsvis begär bygg-, miljö- och hälsoskyddsnämnden att åklagarmyndighetens beslut att inte väcka åtal omprövas, då det inte har tagits hänsyn till hela förbudstexten i 7 kap. 15 § MB och då gärningen i vilket fall inte kan anses vara ringa.

BYGG-, MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSNÄMNDEN

Bilaga

- Historiska flygfotografier från fastigheterna
- Beslut från JO i ärende med diarienummer 1806-2014